

Verksamhetsberättelse 2008/2009

*”Svensk Fjärrvärme
– med sikte på framtiden.”*

Svensk Fjärrvärme

Svensk Fjärrvärme – en branschorganisation i tiden

Svensk Fjärrvärme är branschorganisationen för fjärrvärme, fjärrkyla och kraftvärme och har 134 medlemsföretag över hela landet. Dessa svarar tillsammans för 98 procent av fjärrvärmeleveranserna i Sverige.

Fjärrvärme och fjärrkyla erbjuder effektiva och miljöförbättrande energilösningar som ger kunden enkel, trygg och bekväm värme och kyla. Fjärrvärmenäten utgör också en förutsättning för fortsatt energieffektivisering.

Svensk Fjärrvärmes vision är att;

***”Fjärrvärmebranschen är en självklar
och växande del av en ekologiskt, ekonomiskt
och socialt hållbar energiframtid.”***

Den här verksamhetsberättelsen pekar ut de viktigaste områdena för branschen under året 2008/2009, liksom viktiga områden som under nästa och kommande år är betydelsefulla för branschen att arbeta med.

Innehåll

VDs inledning	4	Forskning	32
Viktiga samarbetspartners och medaktörer		Kommunikation och kompetensutveckling	34
Klimatpåverkan: Kundföretaget, fastighetsbolaget Fabega	8	Kansli	38
Kundrelationer: Medlemsföretaget Sundsvall Energi ..	10	Styrelse	39
Forskning: ÅF konsulterna Lars-Åke Cronholm och Maria Saxe	12	Verksamheten 2008/2009 – listor	
Ung i branschen: Mathias Bjurman, Borlänge Energi	14	Extern representation	41
Råd och arbetsgrupper: Ordförande för teknikrådet, Eva-Katrin Lindman	16	Råd och kommittéer	42
Svensk Fjärrvärmes verksamhetsområden		Besvarade remisser	43
Omvärld	20	Internationellt samarbete	44
Teknik	24	Pressmeddelanden och publicerade debattartiklar ...	44
Marknad	26	Forskningsprojekt – Fjärrsyn	45
Statistik	30	Rapporter och publikationer	47
		Egna arrangemang	48
		Medlemmar	49

VD Lena Sommestad

Ett framgångsrikt år för branschen

Lena Sommestad, VD för Svensk Fjärrvärme, pekar ut de viktigaste framgångsfaktorerna och de främsta utmaningarna för verksamhetsåret 2008/2009.

Verksamhetsåret 2008/2009 har varit händelserikt för fjärrvärmebranschen. Vad vill du som VD för Svensk Fjärrvärme särskilt lyfta fram, när du ser tillbaka på året som gått?

Det som känns mest inspirerande är att branschen långsiktigt stärker sin ställning, både när det gäller miljö och konkurrenskraft. Fjärrvärmens klimatpåverkan minskar stadigt. Enligt vår senaste statistik finns bara drygt tre procent olja kvar i fjärrvärmens bränslemix. Motsvarande siffra för 1982 var 80 procent.

Det är glädjande att se att många fjärrvärmeföretag under året har arbetat aktivt med att bistå fastighetsägare som vill konvertera från direktverkande el till fjärrvärme. Det statliga konverteringsstödet har skapat ett stort intresse bland villaägare, men att helt byta värmesystem är en stor sak för en enskild villaägare. Utan fjärrvärmeföretagens arbete hade betydligt färre konverteringar kommit till stånd.

En annan framgång under året är att branschen har, tack vare konkurrenskraftiga priser, behållit sin ledande ställning på marknaden. Priset på fjärrvärme har i genomsnitt

ökat med 22 procent sedan år 2000. Det ska jämföras med de betydligt kraftigare ökningarna för konkurrerande värmealternativ; priset på el har i princip fördubblats, olja har stigit med 60 procent och pellets med nästan 50 procent.

Jag vill också gärna lyfta fram att fjärrvärmebolagen under året har gjort en berömvärd insats för att så snabbt och bra som möjligt svara upp mot kraven i nya fjärrvärmelagen. Lagen, som trädde i kraft 2008, ställer skärpta krav på bland annat prisinformation. För kansliets del har den nya lagen inneburit stora arbetsinsatser, bland annat för att anpassa och utveckla branschens egen kvalitetsmärkning, Reko fjärrvärme.

Vad har hänt på den politiska arenan, som påverkar fjärrvärmerna?

Flera politiska beslut har påverkat branschen under året. Ett av de viktigaste var regeringens beslut om att tillsätta en utredning om tredjepartstillräde i fjärrvärmenäten. Tyvärr har regeringen ännu inte utsett någon utredare, men frågan har engagerat såväl medlemsföretag som kansli under året. Arbetet med utredningen kommer att vara en av de stora uppgifterna framöver.

En annan viktig politisk händelse under året var att regeringen presenterade två propositioner om energi och klimat. Här var det viktigaste positiva beskedet att elcertifikatsystemet utökas och förlängs. Nu vet branschen hur stödet till den förnyelsebara energin långsiktigt kommer att vara utformat. Däremot var det en besvikelse att regeringen lade förslag som försämrar skattevillkoren för effektiva kraftvärmeverk. Vi anser att konkurrensneutralitet ska råda mellan effektiv kraftvärme och industriellt mottryck.

Vad vill du själv prioritera framöver?

En branschorganisation måste ha många bollar i luften, men om jag ska nämna något område där vi behöver bli ännu bättre vill jag lyfta fram Europasamarbetet.

Om svensk fjärrvärme ska fortsätta utvecklas positivt måste fler beslutsfattare i EU veta vad fjärrvärme är och att det har en så positiv klimatpåverkan. Energi- och klimat-

politik blir alltmer en europeisk fråga. Dessutom handlar det internationella engagemanget om att Sverige behöver ta ett globalt ansvar. Europa har idag ett extremt ineffektivt energisystem. Om mer av energiförlusterna tas till vara i form av fjärrvärme, kan EUs klimatmål nås utan negativ påverkan på ekonomi och välfärd. Här öppnas också möjligheter för svenska företag i form av teknik- och kompetensexport.

Svensk Fjärrvärme arbetar tillsammans med den europeiska branschorganisationen Euroheat & Power för att påverka den framtida energi- och klimatlagstiftningen i EU. Det är viktigt att den fungerar väl för svenska fjärrvärmeföretag. Tillsammans försöker vi också bidra till att fjärrvärmerna får större spridning som uppvärmningsform.

Är fjärrvärmerna en framtidsbransch?

Ja, det tycker jag! Fjärrvärmerna, och kanske i än högre grad fjärrkylan, har en nyckelroll när energisystemen ska ställas om världen över.

Men vi måste bli bättre på att förklara för omvärlden varför fjärrvärmerna är en framtidsbransch. Inte minst handlar det om att intressera unga människor för fjärrvärme och andra områden inom energibranschen.

Det är också viktigt att få de unga som väljer att börja arbeta i branschen att vilja stanna kvar. Vi måste kunna erbjuda en spännande karriärutveckling. Svensk Fjärrvärmes mentorprogram är ett sätt att bidra till detta. I mentorprogrammet ges en grupp unga fjärrvärmeställning möjlighet att träffas och bredda sina kontaktnät. I programmet deltar också erfarna mentorer från branschen.

Sedan 2004 finns också Svensk Fjärrvärme Unga, ett nätverk för unga inom fjärrvärmebranschen. Nätverket arbetar för att underlätta att kontakter knyts mellan unga på olika företag med olika befattningar.

Vilka är de strategiska utmaningarna för Svensk Fjärrvärme, som du ser det?

Som VD för Svensk Fjärrvärme ser jag det som ett strategiskt uppdrag att ligga steget före, så att branschen har

beredskap att möta nya utmaningar. Det handlar om allt från teknik och standardisering till kartläggning av marknader och politik.

Det är i detta sammanhang som vi ska se branschens satsning på det stora tvär- och mångvetenskapliga forskningsprogrammet Fjärrsyn, som drivs tillsammans med Energimyndigheten. Den första treåriga programdelen avslutades den 30 juni 2009 och vi kan vara stolta i branschen över den unika bredd av resultat som hittills kommit fram. Programmet har gett mycket ny kunskap om såväl tekniska lösningar som marknadsvillkor och fjärrvärmens roll i det större energisystemet.

Under året som gick tog Energimyndigheten beslut om att ge stöd till programmet Fjärrsyn under ytterligare fyra år. Detta är mycket betydelsefullt. Fjärrsyn kommer att omsätta 19 miljoner kronor om året, varav Svensk Fjärrvärme genom medlemsföretagen svarar för 60 procent.

För att ligga steget före behöver vi en god kommunikation – både med våra medlemmar och med omvärlden. Under året som gått har vi särskilt satsat på att göra fjärrvärmerna mer uppmärksammade i samhällsdebatten. Svensk Fjärrvärme har under året synts i många sammanhang, bland annat under politikerveckan i Almedalen. Där arrangerade vi ett välbesökt seminarium om framtidens hållbara städer, i samarbete med Avfall Sverige, Gasföreningen och Svenskt Vatten. Sådana samarbeten kommer vi att arbeta mer för. Ensamt är inte alltid starkast!

”Branschen har tack vare konkurrenskraftiga priser, behållit sin ledande ställning på marknaden.”

FJÄRRKYLA
TILLOPP

FJÄRRKYLA
RETUR

Viktiga samarbetspartners och medaktörer

Vissa områden har varit mer dominerande än andra under verksamhetsåret 2008/2009 och kommer att vara betydelsefulla för branschen även under kommande år. Hit hör fyra områden som sammanfattande kan rubriceras; klimatpåverkan, kundrelationer, forskning samt ung i branschen.

I första delen av verksamhetsberättelsen återfinns intervjuer med några av Svensk Fjärrvärmes viktiga samarbetspartners och medaktörer, vilka på olika sätt försöker konkretisera branschens arbete med de dominerande frågorna.

Klimatpåverkan. Kundföretaget, fastighetsbolaget Fabege, driver en hård miljölinje där fjärrvärme och fjärrkyla spelar en stor roll. Intervju med Fabeges Jonas Markström, sidan 8.

Kundrelationer. Medlemsföretaget Sundsvall Energi berättar om kundrelationer och hur de arbetat med den nya fjärrvärmelagen. Intervju sidan 10.

Forskning. De båda konsulterna, Lars-Åke Cronholm och Maria Saxe, har uppdaterat kunskapen om potentialer för industriell spillvärme inom ramen för forskningsprogrammet Fjärrsyns första del. Intervju sidan 12.

Ung i branschen. Möjligheten att intressera medarbetare, inte minst unga, för branschen, är en viktig strategisk utmaning. Intervju med Mathias Bjurman på Borlänge Energi, sidan 14.

Råd och arbetsgrupper. Merparten av Svensk Fjärrvärmes arbete sker genom de viktiga råden och arbetsgrupperna. Ordförande för teknikrådet, Eva-Katrin Lindman, exemplifierar detta arbete, sidan 16.

Jonas Markström, driftcontroller på Fabege, har märkt tydliga resultat av företagets krav på energieffektiviseringar.

Fabege ställer höga krav på energieffektiva lösningar

Fabege är ett av Nordens största börsnoterade fastighetsbolag med inriktning mot kommersiella lokaler och fastighetsutveckling i Stockholmsregionen. Minskad energianvändning genom systematisk energieffektivisering i fastighetsbeståndet och minskat koldioxidutsläpp är bolagets viktigaste miljömål. Sedan 2002 har Fabeges energianvändning minskat med cirka fem procent per år. Fjärrvärme och fjärrkyla är en viktiga faktorer i det arbetet.

– Vi har inom Fabege lyckats minska energianvändningen med cirka 30 procent totalt sedan 2002, varav åtta procent bara under 2008. Målsättningen är en fortsatt årlig minskning av energianvändningen med fem procent. Det har hittills skett främst genom energioptimeringar som kunnat genomföras utan omfattande investeringar, förklarar Jonas Markström. Han är en av företagets två driftcontrollers med ansvar att samordna driftsorganisationen

i hela fastighetsbeståndet och då med särskilt fokus på energianvändningen.

Samtidigt har Fabege minskat sina koldioxidutsläpp från 39 447 ton år 2002 till 5 989 ton år 2008.

– Minskningen av koldioxidutsläppen beror inte enbart på den 30-procentiga energieffektiviseringen vi genomfört. De har också påverkats av att de energileverantörer

vi valt har minskat sina utsläpp, att vi konverterat från olja till fjärrvärme samt att vi kunnat friköpa oss till en del genom att handla upp till exempel grön el.

Fabeges arbete för att minska energianvändningen i fastighetsbeståndet och utsläppen av växthusgaser är en del av företagets målsättning att verka för FNs principer om ett ansvarsfullt företagande. Dit hör, förutom ett miljöansvar, också policys för ekonomiskt ansvar, affärsetik och socialt ansvar. Företaget exemplifierar därmed på ett bra sätt en kontinuerligt växande krets av medvetna och ansvarsfulla företag, som i sin tur ställer krav på sina leverantörer.

”Fjärrvärme är ett klimatsmart uppvärmningsalternativ. Vi konverterade under fjolåret våra sista oljepannor mot fjärrvärme.”

Fjärrvärme, fjärrkyla och grön el

All el som levereras till Fabeges fastigheter utgörs av certifierad förnyelsebar vattenproducerad el från Vattenfalls nordiska anläggningar. Fjärrvärme och fjärrkyla levereras av Fortum respektive Norrenergi.

– Fjärrvärme är ett klimatsmart uppvärmningsalternativ. Vi konverterade under fjolåret våra sista oljepannor mot fjärrvärme. Norrenergi, som levererar till våra fastigheter i Solna och Sundbyberg, producerar dessutom fjärrvärme och fjärrkyla enligt Naturskyddsföreningens miljömärkning Bra Miljöval, konstaterar Jonas Markström. Han tillägger att Fabege i det hänseendet också med spänning ser fram emot Norrenergis nya, helt biobränsleeldade kraftvärmeverk, som enligt plan ska stå klart 2015.

Vid nyproduktion inriktar sig Fabege på EU-kommissionens koncept GreenBuilding, som initierats för att stimulera energibesparande åtgärder för kommersiella fastigheter. En GreenBuilding-certifierad byggnad använder minst 25 procent mindre energi än vad byggreglerna föreskriver.

– En röd tråd i Fabeges energiarbete är ett behovsanpassat inneklimat. Vår ambition är att på sikt klara av en GreenBuilding-certifiering av hela fastighetsbeståndet.

Noggrann energiuppföljning

Målen har hittills kunnat uppfyllas utan att bolaget behövt göra några mer omfattande investeringar. Fabege har istället arbetat med driftstrategier för respektive fastighet, med månadsvis uppföljning och coachning av driftorganisationen, för att uppnå lägre energiförbrukning för varje fastighet än minimikraven i energideklara-

tionen. För vissa fastigheter har konsulter anlåtats för att hitta ytterligare potentialer till energibesparingar.

– År 2007 sattes EU-målet om 20-procentig energieffektivisering till och med år 2020. I många länder, även initialt i Sverige, pratade man då om att detta mål skulle vara svårt och samhällsekonomiskt kostsamt att nå. Vi är stolta över att vi på Fabege hade minskat energianvändningen med mer än 20 procent redan innan målet var satt, avslutar Jonas Markström.

Svensk Fjärrvärme kommunicerar klimatfrågan

Klimatfrågan är en av Svensk Fjärrvärmes absolut viktigaste frågor att kommunicera. För att svensk fjärrvärme, fjärrkyla och kraftvärme ska fortsätta utvecklas positivt måste beslutsfattare i EU och Sverige, liksom allmänheten, känna till dess positiva klimatpåverkan. Kommunikationsarbetet bedrivs på många olika plan, bland annat genom:

- Internationella samarbeten – till exempel med den europeiska branschorganisationen Euroheat & Power.
- Debattartiklar och pressmeddelanden – till exempel fick debattartikeln från juni 2009 med titeln *G8 måste gå från ord till handling* stort genomslag. Artikeln handlar om att utbyggd fjärrvärme skapar en tryggare energiförsörjning i Europa, med lokala energiresurser som bas och genom att ta tillvara värme som idag slösas bort. Artikeln riktade sig till ledarna för G8-länderna och lyfte det ansvar de har inför klimatmötet i Köpenhamn.
- Konferenser och seminarier – där ett viktigt tema under året varit den hållbara staden och fjärrvärmebranschens del i en stad som på ett smartare sätt tar hand om sina resurser. Bland annat hölls ett välbesökt seminarium på det temat under Almedalsveckan i Visby.
- Marknadsföringskampanjen Fjärrvärme, Ja tack! – som kommunicerar fjärrvärmens klimat- och miljöfördelar genom TV-reklam, tidningsannonser och banners.

Bra kundrelationer skapar goda förutsättningar för Sundsvall Energi

Sundsvall Energi har en stabil position på sin lokala energimarknad. Bolaget svarar för produktion och distribution av fjärrvärme till merparten av kommunens flerfamiljshus och större fastigheter samt ett växande antal villor. 70 000 Sundsvallsbor tar dagligen del av fjärrvärme i bostäder, skolor, sjukhus, kontors- och affärslokaler. Goda och hållbara kundrelationer är ett av bolagets prioriterade områden, vilket gjorde att få förändringar behövdes i och med Fjärrvärmelagens införande den 1 juli 2008.

– Den nya fjärrvärmelagen innebar ingen dramatik för oss. Vår ambition har länge varit att vara öppna och bygga långvariga relationer med våra kunder. Kvalitetsmärkningsen Reko fjärrvärme, som vi haft sedan starten 2005, ligger helt i linje med den ambitionen vilket den nya fjärrvärmelagen också gör, berättar Inger Axbrink, informationschef på Sundsvall Energi.

Bolagets kommunikation med sina fjärrvärmekunder sker på flera olika plan. En bas är de årliga kundträffarna för privat- respektive företagskunder samt kundnyhetsbrevet Energinyheter. De större fastighetskundgrupperna har en särskild kanal genom att vara representerade i Sundsvall Energis interimsstyrelse för Reko fjärrvärme; det gäller Villaägarföreningen, Mitthem, Fastighetsägarna Norr och HSB. Under det senaste året har Sundsvall Energi genomfört en omorganisation och skapat en ny gemensam marknadsavdelning som har till uppgift att vårda kundrelationerna för alla produkter och tjänster. Dessutom har Sundsvall Energi en god relation till lokalpressen och brukar kunna nå ut med viktig information den vägen.

– Alla kanaler är viktiga för oss. Vi har en kommunikationspolicy som styrelsen antagit och som säger att all kommunikation internt och externt ska vara öppen, saklig, snabb och målgruppsanpassad.

”4000 skorstenar har släckts och värmen levereras idag med fjärrvärme.”

Mycket information inför nya fjärrvärmelagen

Den nya fjärrvärmelagen implementerades utan dramatik men föregicks ändå av flera speciella kommunikationsinsatser, berättar Inger Axbrink.

– Våren 2008 informerades interimsstyrelsen för Reko fjärrvärme. I juli, i samband med att lagen började gälla, skickade vi ut pressmeddelanden och skrev om den på hemsidan. Under hösten skrev vi om lagen i Energinyheterna och diskuterade den på våra kundträffar och informerade skriftligt om den i samband med inbjudan till träffarna.

Inger Axbrink, informationschef på Sundsvall Energi, vill ha öppna och långvariga relationer med bolagets kunder.

Sammantaget tycks informationen ha fungerat bra, för Sundsvall Energi har inte fått många frågor. Hittills har de heller inte fått någon begäran om förhandling vilket är en möjlighet genom den nya lagen.

– Vi har inte märkt av den uppförbacke som kanske märkts en del i storstäderna kring kundförtroende, prisdiskussioner och begäran om förhandling. Vi har inte behövt genomföra några prisförändringar på fjärrvärmerna under de senaste två åren. Våra priser ligger, enligt Nils Holgersson-undersökningen, strax under riksnittet och det är en nivå som överensstämmer med våra produktionskostnader.

Stort arbete med nya avtalsvillkor

Fortfarande återstår arbetet med att anpassa alla avtal till lagens nya, mer omfattande, villkor. Det är ett arbete som ska påbörjas under hösten och som kräver stora resurser av energibolaget.

Korstaverket vid Alnösundet svarar för den huvudsakliga produktionen av Sundsvall Energis fjärrvärme och el, med en årlig produktion av cirka 700 000 MWh fjärrvärme

Korstaverket i Sundsvall.

och 200 000 MWh el. Ungefär 60 procent av bränslemixen i fjärrvärmeproduktionen utgörs av avfall, cirka 20 procent är spillvärme från Ortvikens pappersbruk tillsammans med deponigas från Blåbergets avfallsanläggning och rötgas från avloppsreningsverk. Huvudfjärrvärmenätet kompletteras med mindre nät på fem olika orter. Dessa drivs med biobränslen, till exempel pellets och grot vilket är grenar och toppar.

Stora miljöförbättringar

Den successiva utbyggnaden av fjärrvärmens sedan början av 1970-talet har inneburit stora miljöförbättringar för Sundsvall som ligger mellan två berg och tidigare haft problem med dålig luft. 4 000 skorstenar har släckts och värmen levereras idag med fjärrvärme. Kalla vinterdagar kompletteras fjärrvärmeproduktionen fortfarande med eldningsolja och el, ett behov som dock kontinuerligt minskas genom investeringar i fjärrvärmeproduktionen. Ett sådant exempel är ett energisamarbete mellan Korstavverket, SCA Ortvikens pappersbruk och Tunadals sågverk som tack vare en ny rökgaskondensering vid pappersbruket medfört att spillvärmens i fjärrvärmenätet mer än fördubblats sedan 2006. Energisamarbetet har medfört såväl minskad oljeförbrukning för Sundsvall Energi, som minskad elförbrukning för sågverket.

– Vår grundläggande idé är att fjärrvärme ska vara billigare och bättre än fastighetsägarnas andra uppvärmningsalternativ. Merparten av flerfamiljshusen, de större fastigheterna och industrierna i Sundsvall är redan våra fjärrvärmekunder. Sedan tre år tillbaka ansluter vi cirka 400 nya villor årligen till fjärrvärmenätet. Med totalt 12 000

villor i regionens tätorter innebär det en fortsatt viktig tillväxtpotential för oss, konstaterar Inger Axbrink som också ser en tillväxtpotential i fjärrkyla:

– Vi har märkt en ökad efterfrågan på fjärrkyla i t.ex. butikslokaler så vi tror att den produkten kommer att öka för oss i framtiden. Det medför att vi kan sälja inomhuskomfort med både värme och kyla.

Reko fjärrvärme

Svensk Fjärrvärme lanserade 2005 ett system för kvalitetsmärkning av fjärrvärmeleverantörer, kallat Reko fjärrvärme. Det har utarbetats efter diskussioner med representanter för fjärrvärmens stora kunder: SABO, HSB Riksförbund, Riksbbyggen, Fastighetsägarna Sverige och Hyresgästföreningen Riksförbundet. Märkningen har fått en stor genomslagskraft i branschen och den nya fjärrvärmelagen har till stor del utgått från Reko fjärrvärmes kvalitetskrav.

Reko fjärrvärme

Stärka kundernas ställning

Reko fjärrvärme syftar till att stärka och trygga kundernas ställning och att utveckla relationerna mellan leverantörer och kunder med fokus på öppenhet, jämförbarhet och förtroende. Fjärrvärmeföretagen ansöker själva om att få använda märket Reko fjärrvärme och måste då leva upp till ett antal specificerade krav, bland annat hur prisförändringar ska gå till och på öppenhet vad gäller priser, verksamhet och ekonomi. Lokala kundforum och en central kvalitetsnämnd garanterar kundens ställning.

Reko fjärrvärme uppdateras årligen. Årets revideringsarbete har varit omfattande. Kvalitetskraven har anpassats för att vara ett stöd för fjärrvärmebolagen att väl uppfylla lagens intentioner och lite till. Det är Svensk Fjärrvärmes Marknadsråd och den särskilda utvecklingsgruppen där, som ansvarar för det arbetet.

Ökad potential för industriell spillvärme

Lars-Åke Cronholm och Maria Saxe, verksamma som konsulter på ÅF AB, har genomfört ett av de totalt 70 forskningsprojekt som avslutats under året inom ramen för forskningsprogrammet Fjärrsyn; *Spillvärme från industrier och värmeåtervinning från lokaler*. De fann att såväl potential som levererad mängd spillvärme till fjärrvärmenäten ökat.

Bakgrunden till rapporten är att det finns en stor potential av industriell spillvärme att utnyttja i Sverige och att fjärrvärmebranschen är angelägen om att öka den användningen. För det krävs dock goda kunskaper om spillvärmens potentialer.

Uppdraget till ÅF blev att utreda hur stor den teoretiska potentialen för industriell spillvärme respektive värmeåtervinning från lokaler är idag. Dessutom skulle en jämförelse göras med den potentialbedömning som ÅF genomfört 2002 byggd på 1999 års statistik. Resultatet är intressant, tycker de båda utredarna:

– Såväl antal industriella spillvärmesamarbeten som levererad mängd energi har ökat sedan den förra undersökningen gjordes. Då fanns det 46 samarbeten mellan industri och fjärrvärmeföretag i Sverige. Idag finns det 71 företag som tillsammans levererar 4 TWh industriell spillvärme till fjärrvärmenäten.

Den nya potentialbedömningen bygger på en förbättrad statistisk beräkningsmodell jämfört med den som togs fram till den förra studien. Den nya modellen användes också på den förra studien för att få fram jämförbara värden och man fann då att potentialen har ökat. Potentialen för spillvärme från industrin, och då är det framför allt den energiintensiva basindustrin som avses, bedöms vara mellan 6 och 8 TWh. Det innebär att det finns en teoretisk möjlighet att nästan fördubbla leveranserna av industriell spillvärme.

– Den tunga basindustrins kapacitet är relativt väl kartlagd avseende energieffektivisering och spillvärmeutnyttjande, men det finns en hel del medelstora industrier med spillvärmepotential som fortfarande inte är det. Av drygt 600 potentiella spillvärmelieferantörer tillhör över 70 procent andra branscher än den traditionellt energiintensiva. Livsmedelsindustrin är ett exempel, påpekar de.

God konjunktur viktig faktor

Att analysera orsakerna till de positiva resultaten har inte legat inom det här uppdraget, men Maria Saxe menar att den goda konjunkturen under 2000-talet spelat en viktig roll.

– Vid högkonjunktur ökar den utnyttjade energin i industrin och därmed spillvärmepotentialen. Men den svarar inte för hela ökningen, säger hon. Vi såg också att trävaruindustrin, framför allt pelletstillverkare, hade börjat leverera spillvärme. De fanns inte med alls i 2002 års rapport.

”Det finns en teoretisk möjlighet att nästan fördubbla leveranserna av industriell spillvärme.”

I studien undersöktes också möjligheterna att ta tillvara spillvärme från lokaler. Det gäller framförallt överskottsvärme som kommer från avloppsvatten, men också bortkyld värme från komfort- och processkyllning.

Det ekonomiska utrymmet för sådan värmeåtervinning har minskat. Det beror på att värmekällorna har relativt låg temperatur och måste graderas upp med hjälp av värmepumpar för att kunna användas. I konkurrens med produktion av värme från avfallsförbränning och kraftvärme har det ofta inte lönat sig. Teoretiskt finns det dock en potential härifrån på mellan 3 och 5 TWh, visar rapporten.

– Vi skulle gärna se fler samarbeten vad gäller spillvärme generellt. Det är positivt ur resurshänseende under förutsättning att industrin eller fastigheten gjort vad de kunnat för att energieffektivisera och själva återanvända maximalt av sin värme, säger Lars-Åke Cronholm och fortsätter:

– Vad gäller ökade leveranser av spillvärme från lokaler krävs sannolikt nya former av affärs- och systemlösningar för att öka de ekonomiska incitamenten. Det finns intresse för integrerade systemlösningar där till exempel lågtempererad sekundär spillvärme från en lokal används för uppvärmning av tappvarmvatten i en lokal på annan plats. Framförallt i de fall där värme från processer är ett överskott som är mer lämpat för behovet i en annan byggnad. I fall med enbart en leverantör och en kund skulle generellt en värmeleverantör kunna agera mäklare för tjänsten att förmedla leveransen av överskottet.

Lars-Åke Cronholm och Maria Saxe ser industriell spillvärme som en viktig resurs, men fler riktlinjer behövs.

Spillvärme är, konstaterar de båda utredarna, en viktig resurs. Men det finns idag barriärer och frågetecken som gör att den inte utnyttjas i högre utsträckning. En sådan är hur man ska överbygga riskerna med ett samarbete mellan industriföretaget, kommunen och energibolaget. Möjligen krävs någon form av statlig försäkran för att få fler samarbeten till stånd, resonerar de. Ett annat problem är att det ofta är svårt att få avsättning för spillvärme på sommaren, medan den är eftertraktad vintertid.

Viktiga frågor för framtiden

På ett samhällsligt plan är det också så att energieffektiviseringar minskar energianvändningen i bostäder, vilket påverkar fjärrvärmens. Hur ska energin i fjärrvärmenäten produceras på bästa sätt och vilken roll spelar spillvärme i det sammanhanget?

Kunder vill i ökad utsträckning ha miljöprestanda och mätbara värden också på den fjärrvärme de köper. Frågan som Energimyndigheten och andra ställer sig nu är hur spillvärme ska värderas. Ska spillvärme tilldelas en del av de utsläpp som industrin de kommer ifrån har eller ska den räknas som noll? På samma sätt finns oklarheter kring elproduktion med hjälp av spillvärme. Bör elcertifikat tilldelas för all spillvärme eller inte?

Dessa frågor hanteras inte i rapporten utan ses som viktiga frågor för fortsatta utredningar. Rapporten belyser dock ett antal exempel på existerande och avslutade

samarbeten som kan fungera som inspirationskällor för intresserade aktörer.

– Vi hoppas att rapporten blir ett bra kunskapsstöd för kommuner, industrier och energibolag. I nästa steg behövs det snarare mer kunskap på regional/lokal nivå. De lokala förutsättningarna för utnyttjade av spillvärme skiljer sig mycket åt, konstaterar Maria Saxe och Lars-Åke Cronholm avslutningsvis.

Hela rapporten finns på www.svenskfjarrvarme.se/fjarrsyn.

Forskningsintensiv bransch

Svensk Fjärrvärmes medlemsföretag satsar årligen en halv promille av sin omsättning på försäld värme till forskning. Av dessa medel går cirka 75 procent till det stora tvär- och mångvetenskapliga forskningsprogrammet, Fjärrsyn, som drivs tillsammans med Energimyndigheten. Fjärrsyns vision är ett framtida samhälle där el, värme och kyla kan produceras och distribueras utan utsläpp av växthusgaser eller annan negativ miljöpåverkan. Genom internationellt ledande forskning och utveckling bidrar Fjärrsyn till att fjärrvärmens och fjärrkylans stora potential kan förverkligas i Sverige, EU och globalt – till gagn för branschens företag, kunder, miljö och samhälle.

Läs mer om Fjärrsyn i verksamhetsberättelsen, bland annat under beskrivningen av Svensk Fjärrvärmes forskning, s. 32 och på sammanställningen av samtliga avslutade forskningsprojekt under den första programdelen, s. 45.

Mathias Bjurman framför Borlänge Energis avfallsbunker vid nya kraftvärmepannan på Bäckelundsverket.

”Fjärrvärme och fjärrkyla är definitivt en framtidsbransch”

Mathias Bjurman har arbetat med fjärrvärme sedan han blev färdig energiingenjör från Mälardalens Högskola i Västerås och han har funnit ett omväxlande och spännande arbetsområde i ständig utveckling.

– Fjärrvärme och fjärrkyla är definitivt en framtidsbransch. Det är jag ute och berättar för gymnasieelever här i Borlänge när jag får tillfälle, säger han och förklarar varför:

– Branschen ligger miljömässigt långt framme och kommer även fortsatt vara betydelsefull i den omställning som pågår till ett mer energieffektivt samhälle. Samtidigt ställer det krav på oss att hela tiden fortsätta utvecklas. Det gör det spännande. Inom de närmaste fem åren går dessutom många i pension, vilket öppnar för omfattande nyrekryteringar.

Mathias Bjurman är själv ett exempel på att det går att göra en intressant karriär inom fjärrvärmebranschen.

Efter färdig högskoleutbildning jobbade han ett år på Graninge Energis anläggning i Järfälla men blev tillfrågad av Borlänge Energi, där han sommarjobbat och gjort sitt examensarbete, om han inte ville tillbaka till Dalarna och börja hos dem. Det ville han och började som driftstekniker på Bäckelundsverket och övergick ganska snart till ett arbete som skiftgående driftstekniker. Det jobbet innebar att han och ytterligare en kollega nattetid ansvarade för driften av all fjärrvärmeproduktion i Borlänge kommun.

– Det var ett ansvarsfullt arbete vi hade, det fick ju inte bli fel, konstaterar han.

Kommunen har cirka 50 000 invånare. 99 procent av flerfamiljshusen och cirka 90 procent av övriga större fastigheter har fjärrvärme och ett ökande antal har också fjärrkyla. Driftstörningar i produktionen får mycket stora konsekvenser.

”Jag fick hjälp att sätta upp mål och delmål och verktyg att nå dem. Det tror jag att jag haft stor nytta av.”

Våga prova nytt

Borlänge Energi har en uttalad policy att uppmuntra anställda att byta arbetsuppgifter och att våga pröva nytt inom företaget. I Borlänges fall innebär det inte bara jobb inom fjärrvärme- och fjärrkylasektorn. Energibolaget tillhandahåller dessutom kraftvärme, el, kranvatten och ett tjänsteleverantörsfritt stadskommunikationsnät. Det tar också hand om avlopp och avfall och har kommunens uppdrag att svara för planering, utredning, projektering samt drift av gator och parker.

För Mathias fortsatte utvecklingen med nya positioner inom företaget. Först via ett jobb som ansvarig för drift och underhåll för tre värmepumpar i Bäckelundsverket. Med den positionen kom behovet av att knyta kontakter med andra i branschen som arbetade med samma sak.

– Alla inom branschen är generellt mycket öppna för att hjälpa varandra med olika lösningar på problem. Det gör det lättjobbat, påpekar han.

Nästa utvecklingssteg för Mathias blev som driftschef för samtliga pannor på Bäckelundsverket, ett arbete som innebar personalansvar för sex skiftlag, totalt 12–15 personer. Han blev under den här perioden också antagen som adept till Svensk Fjärrvärmes Mentorprogram.

– Mentorprogrammet har fokus på utbildning kring ledarskap och karriärutveckling vilket var väldigt bra. Tillsammans med min mentor, Björn Andersson på energikonsultföretaget FVB, fick jag hjälp att sätta upp

mål och delmål och att hitta verktyg för att nå dem. Det tror jag att jag haft stor nytta av, säger Mathias som sedan dess tagit ytterligare ett kliv inom företaget.

Vidareutbildning viktigt

Han är idag fjärrvärmeproduktionschef, ett sektionschefsjobb som innebär ansvar för hela fjärrvärmeproduktionen i Borlänge Energi samt produktionen av dricksvatten och vattenkraft och därtill ytterligare personalansvar. Med ökat personalansvar följer bland annat ett ansvar för vidareutbildning för att höja kompetensen också hos andra.

– Vi har enorm erfarenhet och stor teknisk kompetens i företaget och en vilja till vidareutveckling.

Borlänge Energi avsätter årligen en miljon kronor för utbildning som en investering för framtiden. I samband med en stor investering i en ny kraftvärmepanna på Bäckelundsverket, med kapacitet att elda 80 000 ton källsorterat avfall och biobränsle per år, har särskilda utbildningssatsningar gjorts.

– Det är företagets hittills största investering. Projektet påbörjades 2004 och beräknas vara klart under 2009. Vi har därför i samarbete med Komvux ordnat utbildning i grundläggande matematik, fysik och kemi. För många var det länge sedan de läste de teoretiska ämnena. Vi har också i olika omgångar haft utbildning i den nya tekniken. Det ger en bra bas för en stark fortsatt utveckling, avslutar Mathias Bjurman.

Fjärrvärmebranschens arbete för unga medarbetare

Svensk Fjärrvärme startade 2007 i samarbete med Transferens AB ett mentorprogram i syfte att göra fjärrvärmebranschen till en mer attraktiv bransch för yngre medarbetare. Syftet med programmet är att stärka deltagarna i sina positioner och att skapa en ökad vilja och möjlighet till delaktighet i fjärrvärmebranschens framtid. I mentorprogrammet ges deltagarna tillfälle att bygga nätverk, delta i kunskapsseminarier och regelbundet träffa sin personliga mentor. Mentorerna är personer som arbetat länge i branschen och som bidrar med kompetens och erfarenhet. Under året har programmet haft tolv adepter och lika många mentorer. I september 2009 startar ett nytt mentorprogram.

Dessutom finns nätverket *Svensk Fjärrvärme Unga* med mål att underlätta kontakter mellan unga som finns på olika företag och har olika befattningar. Syftet är att ett ökat idé- och erfarenhetsutbyte mellan medlemmarna i nätverket skall hjälpa deltagarna att utvecklas i sin tjänst och sporra nya unga att satsa på branschen. Nätverket är öppet för alla unga som verkar inom fjärrvärmebranschen, som anställda vid ett företag eller som doktorander/forskare och studenter vid en högskola.

Läs mer på www.svenskfjarrvarme.se

Intervju med ordföranden för Teknikrådet Eva-Katrin Lindman:

”Branschen befinner sig i ett spännande skede”

– Jag har förmånen att ha ett mycket spännande och inspirerande jobb där min roll som ordförande för Svensk Fjärrvärmes Teknikråd, går hand i hand med mitt arbete som FoU-chef på Fortum Värme. Fjärrvärmebranschen står inför stora utmaningar till följd av klimatförändringar, konkurrens om råvaruresurser och från alternativa uppvärmningsformer. Samtidigt har branschen fantastiska möjligheter att bidra till ett framtida uthålligt energisystem genom god resurshushållning, kraftvärmeproduktion och användning av förnyelsebara bränslen.

Eva-Katrin Lindman gläds åt de framtida möjligheterna med fjärrvärme, fjärrkyla och kraftvärme.

Eva-Katrin Lindman har varit Teknikrådets ordförande sedan starten 2006. Rådet består av representanter från tolv energiföretag som tillsammans svarar för en mycket bred kompetens och en god överblick. Utöver de tolv, har rådet tillgång till kompetensen från områdets tre speciella arbetsgrupper; Mätargruppen, Distributionsgruppen samt Fjärrvärme- och fjärrkylacentralgruppen. Tillsammans innebär det 33 kvalificerade personer från branschen plus stödet från Svensk Fjärrvärmes kansli.

– Svensk Fjärrvärme är genom Ture Nordenswan och Conny Håkansson ett starkt stöd för rådet. Det är de som håller i det dagliga och som tar alla nödvändiga kontakter i det löpande arbetet. Även Catarina Jäderbergs arbete med forskningskommunikationen fungerar bra. Det betyder mycket för implementeringen av ny kunskap att kunna

föra ut forskningsresultat till bransch och beslutsfattare under löpande verksamhet, konstaterar hon.

Teknikrådet ansvarar för delområdet ”Teknikutveckling och driftsoptimering” inom forskningsprogrammet Fjärrsyn. Det omfattar forskning kring distributionssystemet inklusive kundanläggningar och mätsystem. Rådet ansvarar också för branschens Tekniska bestämmelser och för standardiseringsfrågor. Utöver teknikutveckling och driftsoptimering, som omfattas av Fjärrsyn, bevakar rådet genom andra forskningsinsatser, som Värmeforsk och Elforsk, hela kedjan av teknikfrågor; från tillförsel, via omvandling/distribution till produkter och tjänster.

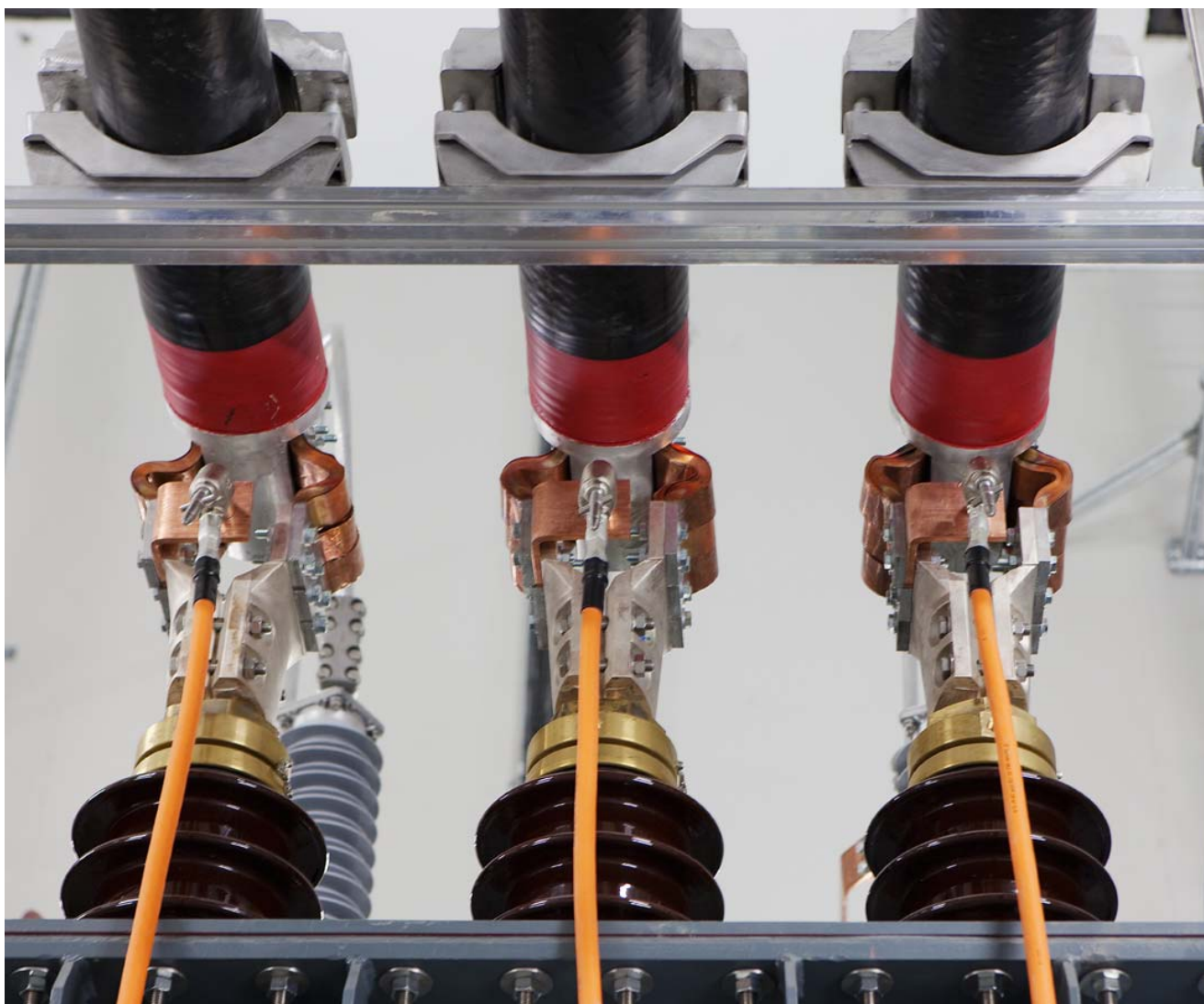
Fjärrsyn dominerande arbetsuppgift

– Under det gångna året har arbetet med att avsluta de många forskningsprojekt, som pågått under första delen av Fjärrsyn, dominerat våra möten. Samtidigt har vi arbetat med att definiera vad vi söker i den nya, fyraåriga omgången av Fjärrsyn som beslutats om under året, säger Eva-Katrin Lindman och betonar att Fjärrsyns första period har gett viktig kunskap:

– Naturligtvis har resultatet från de totalt 32 avslutade forskningsprojekten gett viktig kunskap, men vi har också lärt oss att ännu bättre kunna precisera vad vi är ute efter i en andra forskningsomgång. Utgångspunkten är de utmaningar som fjärrvärmerna idag står inför.

Eva-Katrin Lindman pekar ut fyra prioriterade områden för de nya forskningsprojekten:

- *Systemoptimering* – energieffektiviseringar över hela kedjan, från produktion till kund, t.ex. effektstyrning, värmemätning, tillvaratagande av spillvärme och optimeringsverktyg.
- *Ökad användning av fjärrvärme* – nya användningsområden, t.ex. för vitvaror samt värmedriven el- och kylproduktion.

- *Tekniklösningar för konkurrenskraftig kyla* – t.ex. ökad andel frikyla, ökad integrering fjärrvärme/fjärrkyla och värmedrivna kylprocesser.
- *Utveckling och förvaltning av fjärrvärmenäten* – t.ex. nya material och konstruktioner, komponentprovning, certifiering/standardisering, statusbedömning och ökad livslängd.

”Under det gångna året har arbetet med att avsluta de många forskningsprojekt som pågått under första delen av Fjärrsyn dominerat vår tid.”

Tvärvetenskaplig forskning viktigt

Forskningen på tekniksidan ligger nära branschens verksamhet. Viktigt nästa period, menar Eva-Katrin Lindman,

är att satsa på något färre men i gengäld större projekt och att få fram fler innovativa resultat. Mycket viktigt är också att öka samarbetet ytterligare mellan Svensk Fjärrvärmes olika råd genom att få till minst ett större tvärvetenskapligt projekt.

– Ansökningstillfällena för den nya programperioden i Fjärrsyn kommer att begränsas till en gång på våren och en gång på hösten. Det ger oss både lite arbetsro och en bättre överblick av projekten. Det kommer att gynna slutresultaten, hoppas Eva-Katrin Lindman och betonar avslutningsvis:

– Branschen befinner sig i ett spännande skede. Det är väldigt stimulerande att få vara en del av det.

Svensk Fjärrvärmes verksamhetsområden

Svensk Fjärrvärmes arbete är uppdelat på följande sex verksamhetsområden:

- Omvärld
- Teknik
- Marknad
- Statistik
- Forskning
- Kommunikation och kompetensutveckling

I denna andra del beskrivs de viktigaste frågorna inom respektive verksamhetsområde under året samt de frågor som kommer att vara viktiga under de närmast kommande åren.

Energieffektivisering fortsatt dominerande omvärldsfråga

Svensk Fjärrvärme arbetar proaktivt med frågor i omvärlden som på olika sätt kan komma att påverka branschen. Arbetet sker huvudsakligen i Sverige, de nordiska länderna och inom EU. Året har varit händelserikt och dominerats av energieffektiviserings- och primärenergifrågor, områden som kommer att stå i fokus även under kommande år.

Fokus under de närmaste årens miljöarbete inom såväl Sverige som EU kommer att ligga på energieffektiviseringar. Svensk Fjärrvärme menar att det är viktigt att gå vidare med kraftfulla insatser för att skapa ett mer effektivt energisystem, där förnybar elproduktion och produktion av värme och kyla går hand i hand och där spillvärme från industrin är en potential. Även fjärrkyla produceras med överskottsvärme, eller med frikyla från hav och sjöar.

Flera av förslagen från regeringens *Energieffektivitetsutredning* (SoU 2008:110), ledd av Tomas Bruce och med Svensk Fjärrvärmes handläggare Mikael Gustafsson i expertgruppen, fanns med i regeringens energi- och klimatpropositioner under våren. Även i regeringens höstbudget fanns förslag för ett energieffektivare Sverige. Sammantaget innebär förslagen att slutkunderna ska öka energieffektiviseringen, vilket bidrar till en minskad fjärrvärmeförsäljning. En ökad satsning på nya kundgrupper och värmedrivna produkter kan komma att dämpa denna minskning.

”Ju fler organisationer och beslutsfattare som får kunskap om primärenergins betydelse för energieffektivisering, desto snabbare kan resultaten uppnås.”

I regeringens energi- och klimatpropositioner föreslogs en förlängning och utökning av elcertifikatsystemet. Målet är nu satt till 25 TWh förnybar el fram till 2020. Förslaget på förändringar i lagen om elcertifikat lämnades på remiss, sommaren 2009. Svensk Fjärrvärme har deltagit i arbetet med att utforma nya regler för de anläggningar som fasas ut ur elcertifikatsystemet efter 15 år och tog bland annat också initiativ till två arbetsmöten tillsammans med Energimyndigheten och Näringsdepartementet angående regler för ”nya anläggningar” inom certifikatsystemet.

Reviderade byggregler

Revideringen av Boverkets byggregler, BBR, trädde ikraft 1 februari 2009. Förändringen är ett steg i rätt riktning

då de nu tar större hänsyn till energisystemet och inte enbart den köpta energin. Svensk Fjärrvärme har lagt ner mycket arbete på att få till denna förändring.

Energiklassning av byggnader

Svensk Fjärrvärme har under året finansierat och deltagit i utformandet av SIS Standardiserings förslag för energiklassning av byggnader. Syftet är att få fram ett system som liknar det som finns för vitvaror. Förslagen är ett steg framåt, men Svensk Fjärrvärme motsätter sig parametern ”köpt energi” som är en av parametrarna och vill istället mäta primärenergiförbrukning. Det är viktigt att ett kommande system för energiklassning av byggnader stärker ett systemperspektiv på energieffektivisering. Förslaget är nu ute på remiss.

Energideklarationer kring energiprestanda

I EU har det under året pågått en revidering av det befintliga direktivet 2002/91/EG om byggnaders energiprestanda. Revideringen omfattar en del förtydliganden i regelverket samt innehållsmässigt ett antal förändringar i syfte att stärkare främja energieffektivisering och en utökad användning av förnybar energi. Svensk Fjärrvärme har följt och diskuterat arbetet genom Euroheat & Power som varit den part som aktivt drivit branschens synpunkter. Revideringsarbetet tycks gå åt rätt håll vad gäller energisystemperspektivet. Det ursprungliga EU-direktivet ligger till grund för den svenska lagen om energideklarationer. Innehållet i energideklarationen kommer att vara en viktig fråga för Svensk Fjärrvärme även framöver, tillsammans med förståelsen för primärenergibegreppet. Ju fler organisationer och beslutsfattare som får kunskap om primärenergins betydelse för energieffektivisering, desto snabbare kan resultaten uppnås.

Fjärrvärmenätens påverkan på klimatet

Ett arbete med att redovisa lokala koldioxid- och primärenergifaktorer för samtliga medlemmars alla nät har pågått under året. Detta arbete kommer även att lägga grunden för det fortsatta arbetet med klimatneutral fjärrvärme.

Svensk Fjärrvärme och Svensk Energi har under året fortsatt samarbetet kring energieffektiviseringsfrågor i ett gemensamt nätverk där man har diskuterat framtida möjligheter för energi- och fjärrvärmebolag. Nätverket träffas cirka två gånger per år.

Svensk Fjärrvärme har också varit med och stöttat Stockholms Regionplanekontors undersökning om hur klimatpåverkan kan minskas i regionen genom bland annat effektivare energianvändning. Normalt deltar inte Svensk Fjärrvärme i regionala frågor, men undersökningen är intressant även ur ett nationellt perspektiv och många av medlemsföretagen önskade ett deltagande. Huvudarbetet i undersökningen slutrapporteras hösten 2009.

Inför Fjärrvärmemässan på Elmia, 20 – 22 oktober 2009

Arbetsgruppen för förberedelsen av Fjärrvärmemässan på Elmia, den 20 – 22 oktober 2009, har arbetat intensivt under året. För första gången samförläggs mässan med fastighetsbranschens mäsas. Det innebär stora synergieffekter i form av fler besökare totalt och ett ökat mediaintresse. Flera organisationer väljer att förlägga sina kongresser i anslutning till mässan, t.ex. SABO och Energirådgivarna.

Fullmakt om kunders förbrukning av energi

Svensk Energi och Svensk Fjärrvärme har i samarbete med Fastighetsägarna och NCC tagit fram en fullmakt för bygg- och fastighetsbolag. Denna kan användas för att energibolag ska kunna lämna ut information om energiförbrukning i samband med energideklarationer och vid kontroll av energikraven i byggreglerna. Arbetet med fullmakten beräknas avslutas tidigt under hösten 2009.

Utredning om skatt på avfall för förbränning

Finansdepartementet har under året utrett den s.k. avfallsförbränningsskatten som utgår på förbränning av hushållsavfall, *Skatt i retur* (SOU 2009:12). Utredningen föreslog att skatten på förbränning av hushållsavfall avskaffas med motiveringen att skatten inte styr mot de mål som motiverade dess införande. Det var i linje med Svensk Fjärrvärmes önskemål. Utredningen föreslog istället en generell höjning av koldioxidskatten, cirka 0,83 öre per kg koldioxid. Regeringen har ställt sig positiv till förslaget. Svensk Fjärrvärmes handläggare Erik Larsson har suttit med i expertgruppen.

Handel med utsläppsrätter

EU-direktivet om handel med utsläppsrätter har reviderats under året. De ändringar som gjorts har varit i linje med vad Svensk Fjärrvärme förespråkade, bl.a. genom

att EU tar större ansvar för tilldelningen av utsläppsrätter så att dessa delas ut lika inom hela EU. Extra positivt är att värme får gratis tilldelning av utsläppsrätter. Detta är viktigt för fjärrvärme i Europa där man inte har koldioxidskatt för konkurrerande uppvärmningsalternativ. Direktivet kommer att gälla från perioden 2013 – 2020.

Nordic Energy Perspectives 2

Den andra fasen av det samnordiska forskningsprojektet, Nordic Energy Perspectives (NEP), har fortsatt under året. Den fyraåriga fasen avslutas 2010 och innehåller bl.a. projekt som analyserar nationella och internationella politiska mål, styrmedel och politiska instrument inom energiområdet och hur dessa påverkar de nordiska energimarknaderna samt energisystemens infrastruktur. Svensk Fjärrvärme är en av finansörerna av forskningsprojektet. Läs mer om projektet på: www.nordicenergyperspectives.org.

Europeiskt arbete för att stärka fjärrvärmerna

Svensk Fjärrvärmes arbete i Europa sker huvudsakligen inom ramen för den europeiska branschorganisationen Euroheat & Power. I anslutning till det energipaket som EU-kommissionen presenterade i januari 2008 har Svensk Fjärrvärmes handläggare Erik Larsson medverkat i kommittéarbetet till två EU-direktiv under året. Det ena gäller *EUs direktiv om kraftvärme* (2004/8/EG), där arbetet med att ta fram riktlinjer till direktivet avslutats under året. Det andra gäller *EUs direktiv om energi från förnybara energikällor* (2009/28/EG), där ett standardiseringsarbete pågår som ska vara klart i december 2009. En viktig revideringssynpunkt för svenskt vidkommande är att hållbarhetskriteriet för fasta förnybara bränslen ska omfatta även restavfall från skogsbruk, och inte bara ta hänsyn till ettåriga åkergrödor.

Svensk Fjärrvärme har också deltagit som föreläsare på en rad olika europeiska energikonferenser och möten, bland annat på Euroheat & Powers respektive Nordvärmes årskonferenser.

Svensk Fjärrvärmes VD, Lena Sommestad, valdes in i styrelsen för Euroheat & Power vid årsmötet i maj och ersatte Thore Sahlin.

Torvanvändning

Regeringens energiproposition, *En sammanhållen klimat- och energipolitik* (Prop. 2008/09:162), kom under året. Regeringen bedömer att energitorv under vissa villkor kan användas som bränsle med ett samlat bidrag till växthus-effekten som kan vara väsentligt mindre än vad som motsvarar torvbränslets innehåll av kol.

Torvens konkurrenssituation i det svenska energisystemet har påverkats negativt de senaste åren, framför allt till följd

av införandet av EUs system för handel med utsläppsrätter. I detta system betraktas torven som likvärdig med fossila bränslen. Sett ur ett livscykelerspektiv kan dock torven ha mer fördelaktiga klimategenskaper. Regeringen vill verka för att FN:s klimatpanel IPCCs och EUs regelverk anpassas, så att framtidens torvbruk behandlas med utgångspunkt från verksamhetens samlade bidrag till växthuseffekt på ett klimatanpassat sätt.

Långsiktig biobränslepotential

Skogsstyrelsen presenterade under året en skoglig konsekvensanalys och virkesbalansmätning. Undersökningen görs en gång per decennium för att visa skogens produktionsförmåga och energiresurs. Svensk Fjärrvärme har deltagit i referensgruppen. Enligt studien är ökade biobränslepriser att vänta, liksom en långsam ökningstakt av tillgången till biobränsle. Fem till tio procent av avverkningsarealen kan bli aktuell under de närmsta åren. Läs mer: *Skogliga konsekvensanalyser 2008 – SKA-VB 08 Rapport 2008:25*, www.skogsstyrelsen.se.

Skogsstyrelsen har också gjort en miljöanalys samt tagit fram preliminära rekommendationer gällande stubbskörd som presenterades under året. Svensk Fjärrvärme har svarat på remiss avseende både miljöanalys och preliminära rekommendationer. Senast den 31 december 2009 ska Skogsstyrelsen ha utarbetat informations- och rådgivningsmaterial om stubbskörd.

Svensk Fjärrvärme deltog för första gången i Skogsstyrelsens användarråd för skoglig statistik.

Klimat- och väderhotade anläggningar

Energimyndigheten har fått i uppdrag att utreda energisystemets sårbarhet inför framtida extrema väderhändelser. De ska också komma med förslag på åtgärder som ska gälla fram till år 2050. Uppdraget kommer ur det förslag som klimat- och sårbarhetsutredningen presenterade i sitt betänkande (SOU 2007:60). Svensk Fjärrvärmes handläggare Charlotta Abrahamsson sitter med i referensgruppen. Bland annat analyseras enskilda fjärrvärmeanläggningars geografiska läge samt eventuell påverkan på rörsystem. Energimyndigheten ska presentera en slutrapport i slutet av november 2009.

Spillvärme

En annan viktig fråga under året har varit spillvärme. Under våren har teknikonsultföretaget ÅF tagit fram en uppdaterad beräkning av tillgänglighetspotentialen för spillvärme. Den har finansierats av Fjärrsyn och handläggare Charlotta Abrahamsson från Svensk Fjärrvärme har varit med i referensgruppen. Studien visar att det finns en potential på mellan 6 och 8 TWh jämfört med dagens 4 TWh. Projektet kommer att följas upp med en work-

shop för ÅF, industrin, Energimyndigheten och fjärrvärmebranschen i början av hösten 2009. Möjligheten att bättra ta tillvara spillvärme kommer att vara en viktig fråga även under kommande år.

Omvärldsrådet

Alla viktiga frågor i omvärlden som berör fjärrvärme-, fjärrkyle- och kraftvärmebranschen, behandlas av Svensk Fjärrvärmes omvärldsråd. Rådet arbetar också med forskningsområdena omvärld, systemanalys och styrmedel. Omvärldsrådet består av representanter från medlemsföretag och Svensk Fjärrvärme.

Styrmedel

Under året har rådet beslutat att bilda arbetsgruppen *Styrmedel* för att förbereda en växande andel skatte- och styrmedelsärenden. Ordförande i gruppen är Erik Dotzauer, AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad. Erik Larsson, Svensk Fjärrvärme är dess sekreterare.

Bränsle

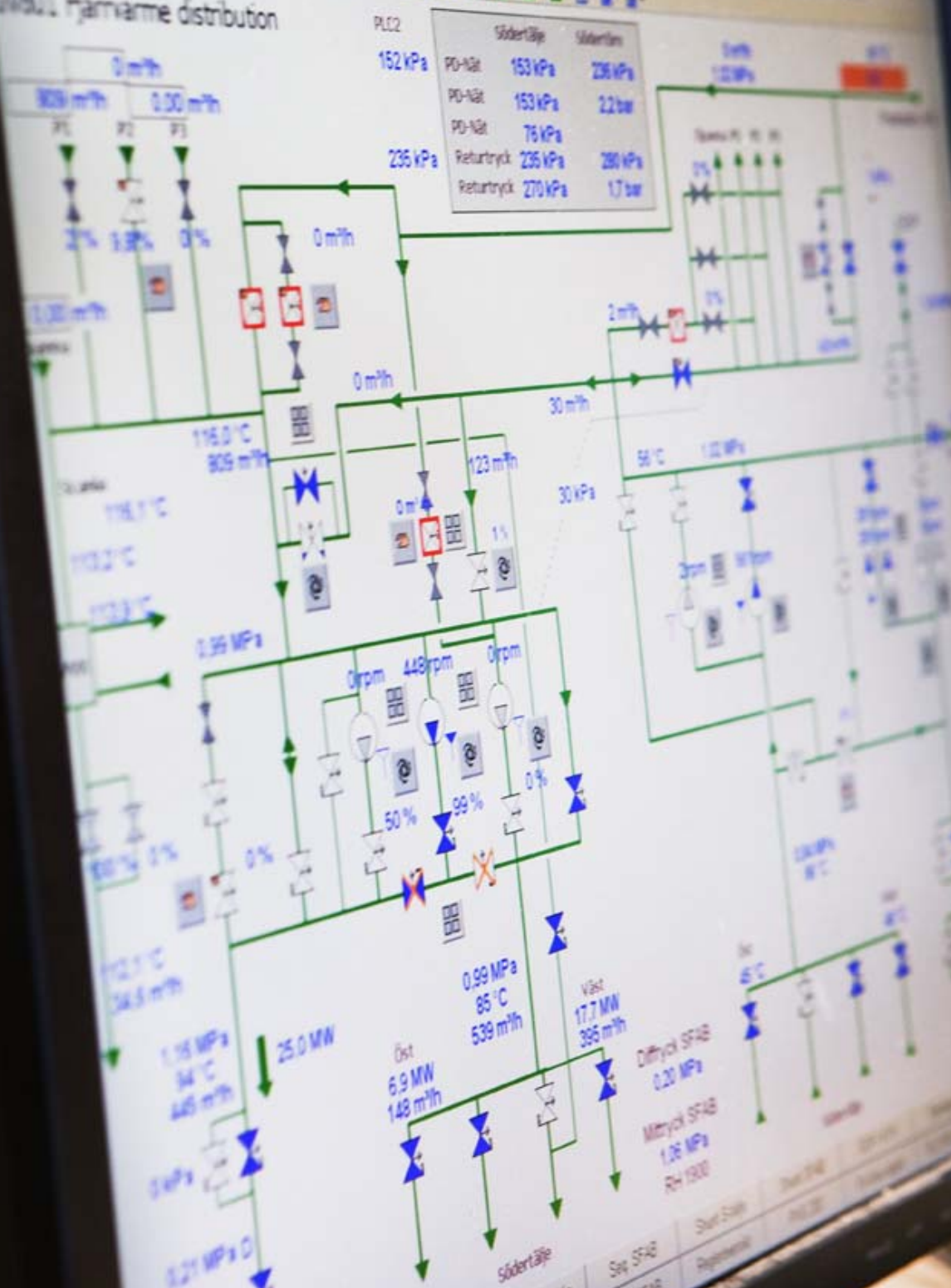
Sedan tidigare finns arbetsgruppen *Bränsle* som arbetar för att öka utbudet av bränslen på marknaden, framförallt biobränslen, samt arbeta för ekologiskt och socialt hållbara bränslen. Arbetet sker bland annat genom forsknings- och utvecklingsinsatser samt opinionsbildning och informations-spridning.

Under kommande verksamhetsår planerar gruppen ett antal projekt. Ett sådant är att ta fram en checklista med frågor att ställa vid bränsleinköp ur ett hållbarhetsperspektiv. Vidare har en workshop om skogsbränsle planerats.

Bränslegruppen består av tolv personer med Hans Nordström från Vattenfall Värme Norden AB som ordförande och Svensk Fjärrvärmes Charlotta Abrahamsson som sekreterare. Fem möten har hållits under året.

03 14:55:29 FIV_LL_001
03 12:37:32 FIV_TI_0471

QW801 Fjärrvärme distribution

Fjärrvärme	Fys exp	Seq. Södertälje	Seq. SF20	Start Stop
Templa PS	TPS Reglering	Regl. Ställe	Regl. SF26	Reglering

SAMSUNG

Certifiering av fjärrvärmecentraler för flerfamiljshus klar under året

En av årets viktigaste tekniska händelser för Svensk Fjärrvärme var certifieringen av fjärrvärmecentraler för flerbostadshus, ett arbete som pågått under många år. En uppdatering av *Lägningsanvisningar D:211* i de Tekniska bestämmelserna har genomförts och inneburit avsevärda förändringar. Ett stort arbete under året har också varit slutförandet av Fjärrsyns många tekniska forskningsprojekt.

Under året certifierades för första gången en större fjärrvärmecentral. Motsvarande certifiering finns sedan flera år för små villacentraler. Arbetet med att certifiera flerfamiljscentraler påbörjades redan för fem år sedan i samband med att det togs fram standardiseringsnormer i det så kallade Matildaprojektet. Av flera anledningar har det fortsatta arbetet gått trögt. Bland annat måste en ny rigg byggas och trimmas för att provning skulle kunna ske utifrån rätt förutsättningar. Göte Ekström (numera pensionär) har varit djupt involverad i detta arbete på Svensk Fjärrvärme.

”Utvecklingen går mot att nu allt mer ställa kundens önskemål och behov i centrum från att det tidigare nästan uteslutande handlat om tekniken och dess begränsningar.”

Forskningsprojektet Matilda och frågan om certifiering av flerfamiljscentraler för flerbostadshus har också väckt intresse hos den tyska branschorganisationen AGFW. Ett samarbete kring kunskapsutbyte pågår och Gunnar Nilsson vid Göteborgs Energi är svensk kontaktperson. Målsättningen är att ta fram säkra, men ändå kostnads-effektiva konkurrenskraftiga kundcentraler.

Certifierings- och auktorisationsnämnderna

Auktorisationsnämnden har under året låtit genomföra kontroller på slumpmässigt utvalda montageplatser. Kontrollerna visade att:

- Fyra av tio hade inget giltigt avtal med beställaren.
- I sex av tio fall stämde inte antalet beställda skarvställen med verkligt antal, antalet skarvar var i de flesta fallen många fler, likaså antalet arbetsplatser.
- Larmritningar saknades i mycket stor utsträckning.
- Muffmaterial var i mycket stor utsträckning felmonterat.

Kontrollerna visar att de skärpningar av reglerna för auktorisation och licensiering som genomfördes vid årsskiftet var väl motiverade.

Internationellt samarbete

Uppdaterade CEN (The European Committee for Standardization) standarder för fjärrvärmedistributions-teknik, som utarbetats under en längre period, har publicerats under året. Underlaget har ofta varit svenska tekniska bestämmelser som successivt har ompaketerats. Ett exempel är den nya standarden för dubbelrör eller ”Twinrör”. Övriga standarder har förbättrats så att produkterna blir effektivare med rätt kvalitet, till exempel tillåter standarderna nu diffusionsspärr och lägre skumdensitet, vilket minskar värmeförlusterna. Däremot har Sverige inte varit en aktiv deltagare beträffande ny standard för flexibla rör.

Erfarenheter och forskningsresultat i hela Europa samspelar och har inarbetats av specialisterna i de olika arbetsgrupperna. Här har Sverige haft förmånen att ha haft Ulf Jarfelt, biträdande professor på Chalmers Tekniska Högskola som ordförande i CEN TC 107.

Certifieringen av fjärrvärmerör sker i allt större omfattning genom Euroheat & Power i arbetsgrupperna Transport & Distribution och Certification Board. Certification Guidelines har uppdaterats och anpassats till de nya standarderna under året. Ett arbete med Certification Guidelines av flexibla rör har påbörjats. Arbetsgruppen jobbade under perioden också med kvalitetsfrågor kring mantelrörsskarvning i fält, som vi i Sverige sedan tio år har löst med auktorisation av företag och licensiering av montörer. Synen på kvalitetssystemen skiljde sig dock för mycket åt i de olika länderna för att Euroheat & Power skulle kunna publicera Guidelines denna gång. Däremot har den europeiska branschorganisationen publicerat rapporten District Cooling Pipes, som nästan helt bygger på de svenska tekniska bestämmelserna.

Arbeten kring prestanda och funktion

Under året bildade SP (Sveriges Tekniska Forskningsinstitut) och Chalmers Tekniska Högskola ett så kallat Rörcentrum där nya material för alla typer av rör, inte bara för fjärrvärme, testas. Det är en intressant verksamhet som Svensk Fjärrvärme kommer att vara en del av.

På två områden har det riktats ökad fokus under året. Det ena gäller prestanda och livstidsbedömning av komponenter. Man talar i många branscher om "underhållsberget" och om ett eftersatt underhållsbehov. Det gäller även för fjärrvärmebranschen internationellt men också i Sverige. Frågan har blivit viktigare i takt med att energi-effektiviseringsfrågan fått större utrymme och vi står inför klimatförändringar som ändrar förutsättningarna för befintliga tekniska system. Området kommer att bli en ännu viktigare fråga framöver.

Det andra området man talat mer och mer om, gäller driftsäkerhet. Inom branschen talar man om driftsäkerhetens tre egenskaper; underhållssäkerhet, underhållsmässighet och funktionsssäkerhet. Underhåll är en filosofi och ett alternativ till investering för framtiden, det vill säga ett sätt att tänka för att kunna kostnadsoptimera systemet under hela dess livslängd. Alla tre delar måste gälla för att man ska kunna tala om en verkligt driftsäker anläggning. Teknikrådet har detta som ett prioriterat forskningsområde. Detta sker genom att föra in driftsäkerheten i de tekniska bestämmelserna, delta i olika arbetsgrupper, informera på temadagar och genom att initiera forskningsprojekt inom detta område. Genom dessa åtgärder kommer kunskapen om driftsäkerhet att öka.

Svensk Fjärrvärmes Teknikråd har också initierat ett ökat fokus på fjärrkyla. Idag förekommer ingen certifiering av fjärrkylecentraler. Nu pågår ett forskningsprojekt för att titta på effektiva fjärrkylecentraler, ett arbete som kommer att kunna tillföra viktig kunskap på området i ett första steg mot certifierade centraler.

Ett stort arbete under året har också varit att revidera Svensk Fjärrvärmes tekniska bestämmelser *F:103-7 provning av fjärrvärmecentraler* samt *F:102 Fjärrkyleinstallationer*. Arbetet med revidering av rapporten om kopplingsprinciper från 2004 håller på att slutföras. Rapporten kommer att innehålla kopplingsprinciper också för solvärme och värmepumpar.

Distributions- och Fjärrvärmecentraldagarna

Distributionsdagarna i Helsingborg den 28–29 januari samlade 200 deltagare. Där presenterades olika intressanta projekt som utförts eller pågår, samt aktuella tekniska frågor som magnetismen i fjärrvärmerör samt forskning. Vidare togs upphandlingsjuridiken upp, som är en allt hetare fråga.

En central bit inom teknikområdet är driftoptimering och styrning. Drift och underhåll tas regelmässigt upp på temadagarna liksom arbetsmiljöfrågor.

Fjärrvärmecentraldagarna arrangerades den 12–13 november i Eskilstuna med ett hundratal deltagare. En stor nyhet på temadagarna var certifieringen av den första fjärrvärmecentralen. Svensk Fjärrvärme presente-

rade också sin studie om täthetskontroll av styrventiler i mindre fjärrvärmecentraler. Den visade att de garanterade täthetsnivåerna höll väl.

Ökad efterfrågan på komfortvärme

En diskussion om hur man avtalsmässigt kan sälja komfortvärme har påbörjats under året. Till exempel kräver allt fler bostadskunder en bra komfortvärme, snarare än ett specifikt gradtal för värmen i bostaden. Utvecklingen går mot att allt mer ställa kundens önskemål och behov i centrum från att det tidigare nästan uteslutande handlade om teknik. Det gör komfortvärme och kundens önskemål till en viktig fråga för framtida utveckling av tekniska tillämpningar.

Lägningsanvisningar och uppdaterade standarder

En uppdaterad version av Lägningsanvisningarna presenterades under året. Den viktigaste förändringen innebär att *Lägningsanvisningar D:211* gjorts till ett huvuddokument, en master, som innehåller kopplingar till flera regler inom fjärrvärmedistribution. Det förenklar arbetet så att om man t.ex. i en projektbeskrivning hänvisar till D:211, kommer övriga tekniska bestämmelser, standarder och Svensk Byggtjänsts AMA med automatiskt.

Vid framtagningen av *Anläggnings AMA 10*, etablerades en grupp tillsammans med Svensk Byggtjänst. Gruppen är tänkt även för framtida samarbeten. Syftet är att föreskrifterna bättre ska stödja varandra och att fjärrvärmerna ska få större utrymme i AMA.

Teknikrådet

Teknikrådet består av tio medlemmar från olika medlemsföretag som tillsammans representerar en bred kompetens inom arbetsområdena:

- Utveckling, underhåll och drift av fjärrvärmens tekniska system.
- Helhetssyn på kedjan produktion – distribution – kundanläggningar.
- Branschgemensamma standarder och regelverk – med affärsperspektiv.

Teknikrådet arbetar också med forskningsområdet Teknikutveckling och driftoptimering av fjärrvärme- och fjärrkyle-system samt Svensk Fjärrvärmes tekniska bestämmelser.

Läs intervjun med Teknikrådets ordförande Eva-Katrin Lindman, se s. 16.

Omfattande arbete i kölvattnet på ny fjärrvärmelag

Den nya fjärrvärmelagen har dominerat verksamheten under året i och med framtagning av föreskrifter och anvisningar och ett mycket intensivt informationsarbete. Ett annat viktigt arbete har varit genomförandet av en omfattande revidering av branschens system för kvalitetsmärkning av fjärrvärmelieferantörer, Reko fjärrvärme. Systemet har nu anpassats till, och kompletterats, den nya lagen. Ett tredje stort arbetsområde har varit informationsarbetet inför utredningen av tredjepartstillträde i fjärrvärmenäten.

Den nya fjärrvärmelagen, som infördes i juli 2008, har även under det här verksamhetsåret medfört mycket arbete för Svensk Fjärrvärme. Eftersom det aldrig tidigare funnits en lag som omfattar alla fjärrvärmebranschens verksamheter, har informationsarbetet till medlemsföretag varit intensivt, parallellt med arbetet att bistå Energimarknadsmyndigheten med att ta fram föreskrifter och anvisningar för den nya lagens tillämpning. Det har varit ett omfattande arbete som berört alla verksamhetsområden; särredovisning, avtalsregler och avtalsvillkor, medlingsfunktion och förhandlingskyldighet.

Alltför tung regelbörda

Som en direkt följd av fjärrvärmelagen har regelbördan för fjärrvärmebranschen blivit en akut fråga. Den ökande regelbördan för fjärrvärmen är den enskilt största frågan inom energiområdet i sin helhet. Det innebär tidskrävande och fördyrande administrativa kostnader för branschen.

Svensk Fjärrvärme samarbetar med Näringslivets Regelnämnd och finns representerad i dess styrelse genom Peter Dahl. Syftet är att arbeta för en mindre tung regelbörda generellt inom alla områden. Några förenklingar, inom t.ex. företagets redovisningsskyldigheter har redan genomförts. Arbetet fortsätter även under kommande år.

Under året blev det klart att också Tillväxtverket följer upp fjärrvärmebranschens regelbörda för att kunna peka på områden där förenklingar kan göras. I Tillväxtverket ingår verksamhet som tidigare har funnits inom Nutek och Glesbygdverket samt Konsumentverkets uppdrag kring kommersiell och offentlig service.

Revidering av Reko fjärrvärme

Ytterligare en konsekvens av den nya fjärrvärmelagen blev ett omfattande arbete med att revidera Reko fjärrvärme, branschens eget system för kvalitetsmärkning

av fjärrvärmelieferantörer. Reko fjärrvärme har i stor utsträckning stått mall för den nya lagen, varför överlappningar uppstått. Målsättningen för revisionsarbetet, har varit att kvalitetsmärkningen inte bara ska uppfylla lagen utan nå längre. Därigenom blir den ett viktigt komplement till lagen.

”Fjärrvärme står sig väl konkurrensmässigt och har stort kundförtroende. I en utvärdering av Energimarknadsmyndigheten fick branschen också beröm för förbättrad öppenhet och ökat tillmötesgående gentemot kunderna.”

Parallellt med revideringsarbetet har framtagningen av en handbok för Reko fjärrvärme pågått. Handboken ska ge råd till medlemsföretagen om hur de kan utveckla sitt arbete med Reko fjärrvärme så att systemet också blir ett verktyg för intern verksamhetsutveckling. Rekohandboken kommer att bli klar hösten 2009.

Svensk Fjärrvärme har även börjat ta fram utbildningar om Reko fjärrvärme. En första utbildning riktar sig till de personer i medlemsföretagen som arbetar med Reko fjärrvärme. Ytterligare utbildningar planeras, en för medlemsföretagens styrelser och företagsledning och en mer generell för alla i medlemsföretagen.

Svensk Fjärrvärme har arbetat för att Reko fjärrvärme ska bli ett system som skapar förtroende för branschen i omvärlden. Ett kvitto på att arbetet burit frukt kom i slutet av verksamhetsåret i Energimarknadsmyndighetens utvärdering, där man ansåg att öppenheten blivit mycket bättre och tillmötesgåendet gentemot kunderna förbättrats väsentligt.

Tredjepartstillträde i fjärrvärmenäten

I januari 2009 aviserade regeringen en utredning om tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten. Någon utredare har dock ej utsetts under verksamhetsåret.

En tredjepartstillträdesgrupp har bildats under våren med Anders Jonsson, VD Sundsvall Energi, som ordförande. Gruppens uppgift blir att utifrån regeringens direktiv göra en egen utredning.

Svensk Fjärrvärme har parallellt arbetat vidare med frågan om frivillig prisprövning, tillsammans med intresserade företrädare för kundorganisationerna.

Förstärkt arbete med affärsutveckling

Svensk Fjärrvärme har under året förstärkt sitt branschutvecklande arbete för att bistå medlemsföretag att utveckla strategier för nya produkter och marknader. Ett resultat av det arbetet är att en ny affärsutvecklingsfunktion inrättats under året. I januari 2009 anställdes Patrik Holmström på kansliet med ett särskilt ansvar för affärsutveckling. Under våren har en övergripande mål- och handlingsplan tagits fram och en rad aktiviteter inom området planeras för kommande verksamhetsår.

Fjärrvärme på export

Branschens möjligheter att exportera framförallt kunskande och kompetens har rönt stort intresse under året. Sverige har en unik och världsledande kompetens inom fjärrvärme. Denna kompetens blir allt mer efterfrågad internationellt, då intresset för miljövänlig fjärrvärme ökar. En stor del av den svenska kompetensen finns hos kommunala energibolag, vilkas affärsrättsliga förutsättningar kring export av tjänster varit oklara.

Där har ett av Fjärrsyns mer tillämpade forskningsprojekt, *Export av svensk fjärrvärmekompetens*, kunnat bidra med mer kunskap under året. Projektet har, förutom att redovisa vilka regler som gäller för export av kommunala tjänster, kartlagt den svenska fjärrvärmekompetensen. Inom ramen för projektet har även efterfrågan, bland annat i Kanada och Storbritannien, undersökts. För branschen innebär en ökad kompetensexport att fjärrvärmen stärks både nationellt och internationellt. Det är också positivt för branschen ur rekryteringssynpunkt. Läs mer: www.svenskfjarrvarme.se/fjarrsyn.

Svensk Fjärrvärme har under året deltagit i en referensgrupp för miljöteknikexport under Swentec, Sveriges miljöteknikråd. Swentec har regeringens uppdrag att på nationell nivå utveckla en effektiv struktur som ökar tillväxten för svensk miljöteknik. Svensk Fjärrvärme har också engagerat sig i SweHeat som är en sammanslutning av svenska företag – och andra organisationer –

som exporterar produkter och tjänster inom området för fjärrvärme och fjärrkyla.

Värmemarknadsdagen

Årets Värmemarknadsdag hölls i Uppsala den 4 mars 2009 och var mycket uppskattad av besökarna. Reko fjärrvärme, affärsutveckling, grön värme som konkurrensfördel, är några exempel på vad som bjöds under dagen.

Omformad Värmemarknadskommitté

Värmemarknadskommittén har under året omformats och anpassats efter de nya omständigheterna. Kundforum Fjärrvärme, KFF, har slagits ihop med den ursprungliga Värmemarknadskommittén. Syftet med organisationsförändringen är att få ett bredare forum för marknadsrelaterade kundfrågor och problemställningar, medlemsföretag och kunder emellan. Värmemarknadskommittén har en flexibel organisation och kommer att arbeta med aktuella frågor i olika arbetsgrupper. Den nya kommitténs första arbetsgrupp är resultatet av Energieffektivitetsutredningens slutsatser. Arbetsgruppen kommer att försöka hitta former för en lokal dialog om bra energieffektiviseringsinsatser. Före omformningen tog den gamla Värmemarknadskommittén fram nya avtalsvillkor för näringsidkare. De finns att hämta på: www.svenskfjarrvarme.se.

Positiva branschrapporter

Utöver arbetet med årets dominerande frågeställningar, har kansliet arbetat med en mängd löpande arbetsuppgifter. Att lämna uppgifter till myndigheter och kunder är ett sådant exempel. De kontakterna resulterar i två årligen återkommande statistiska rapporter.

Den ena är *Uppvärmningen i Sverige*, Energimyndighetens årliga analys av utvecklingen på fjärrvärmemarknaden i förhållande till konkurrerande uppvärmningsalternativ. Den andra är Nils Holgersson-undersökningen som årligen kartlägger priserna för avfall, VA, el och fjärrvärme i landets alla kommuner. Bakom den undersökningen står Fastighetsägarna Sverige, HSB Riksförbund, Riksbyggen, Hyresgästföreningen Riksförbundet och SABO. Undersökningarna visar att fjärrvärme står sig väl konkurrensmässigt genom framför allt en stabil prisutveckling.

Det finns ett stort förtroende för fjärrvärme. 76 procent av Sveriges befolkning tycker att fjärrvärme är det enklaste och mest bekymmersfria uppvärmningssystemet. Det är dessutom skonsamt för miljön. Fortfarande finns dock ett behov av att fortsätta kommunicera att den svenska modellen, med en konkurrensetsatt värmemarknad, är positiv för kunderna. Konkurrensen från andra uppvärmningsalternativ har givit de svenska fjärrvärmekunderna

internationellt sett prisvärd fjärrvärme. Den har också gett de svenska fjärrvärmeleverantörerna det incitament till produktutveckling som saknas på många av de reglerade fjärrvärmemarknaderna internationellt.

Juridiska ärenden

De juridiska frågorna har fått större vikt under året och kommer i och med den nya fjärrvärmelagen att få än större betydelse. Under året har en jurist anlåtats på konsultbasis, och information har spridits genom seminarier och träffar.

Marknadsrådet

Svensk Fjärrvärmes Marknadsråd har utöver den omfattande revideringen av Reko, arbetat med en mängd marknadsrelaterade frågor till stöd för Svensk Fjärrvärmes kansli. Rådet arbetar också med forskningsområdena företag, kunder och marknader.

Nya affärsmöjligheter

Ett av de mest prioriterade områdena under året har varit diskussionen kring nya affärsmöjligheter för fjärrvärmebranschen. Tillsammans med tredjepartstillträdesutredningen kommer frågan tillhöra de viktigaste även under de kommande åren.

Avslutade forskningsprojekt

Ett annat viktigt område för Marknadsrådet har varit avslutandet av de marknadsinriktade forskningsprojekt som rådet initierat inom ramen för Fjärrsyn. Dessa slutrapporterades i juni med bra resultat.

Nytt datainsamlingsystem ger förbättrad branschstatistik

Ett nytt insamlingsystem för statistik sjösattes under 2008. Under det gångna året har arbetet fortsatt med att förbättra systemet ytterligare. Systemet har inneburit flera väsentliga förbättringar av såväl metodik för insamling, som innehåll i branschstatistiken. En nyhet är att medlemsföretagen nu kan hitta inlämnade data från 1996 fram till den mest aktuella statistiken.

Erfarenheterna hittills visar att det nya systemet för statistikinsamling fungerar som förväntat. Svensk Fjärrvärme har under året arbetat med att snabba upp statistiksystemet, så att det blivit mer lättarbetat för medlemsföretagen. Det är nu möjligt att hämta äldre data som företag tidigare lämnat, i en första etapp från 1996. Under året har en person projektanställts för att kvalitetssäkra alla tidsserier som finns från 1996–2007. Arbetet kommer att publiceras på Svensk Fjärrvärmes hemsida vartefter det blir klart, med början hösten 2009.

Den statistik som Svensk Fjärrvärme årligen samlar in är en viktig kunskapsbank som används på en mängd olika sätt, bland annat som underlag för branschens strategiska beslut och för att öka kunskapen i samhället om fjärrvärmens fördelar när det gäller klimatpåverkan och energieffektivisering. De vanligaste frågorna från såväl beslutsfattare och myndigheter, som media och allmänhet, rör bränslestatisik, och mer specifikt, mängden koldioxid som fjärrvärme släpper ut.

Bättre statistik om mängden koldioxidutsläpp i fjärrvärmenäten har länge efterfrågats. Ett stort arbete inom det området har påbörjats.

”Den statistik som Svensk Fjärrvärme samlar in utgör en viktig kunskapsbank för strategiska beslut och för att öka kunskapen i samhället om fjärrvärmens fördelar när det gäller klimatpåverkan och energieffektivisering.”

Utvecklingen av fjärrvärmebranschen

Under året har också förarbetet gjorts för att sammanställa en prognos för utvecklingen av fjärrvärmebranschen fram till år 2015. En långtidsprognos görs ungefär vart femte år. Prognosen kommer att publiceras under hösten 2009.

Externa myndighetssamarbeten

Ett nytt externt samarbete med Energimarknadsinspektionen har påbörjats under året. Svensk Fjärrvärme deltar aktivt i deras nystartade statistikgrupp. Syftet med statistikgruppen är dels att hitta gemensamma beröringspunkter för olika myndigheter och organisationer, dels att göra statistik från olika myndigheter och organisationer mer jämförbara. Svensk Fjärrvärme ingår också i Energimyndighetens användarråd för officiell energistatistik.

Utöver projekten ovan har ett löpande arbete pågått under året med att samla in data och besvara enkäter till olika myndigheter samt till branschorganisationerna Euroheat & Power och Nordvärme. Årligen presenteras också branschstatistik för fjärrvärmeföretagens leveranser av fjärrvärme respektive fjärrkyla.

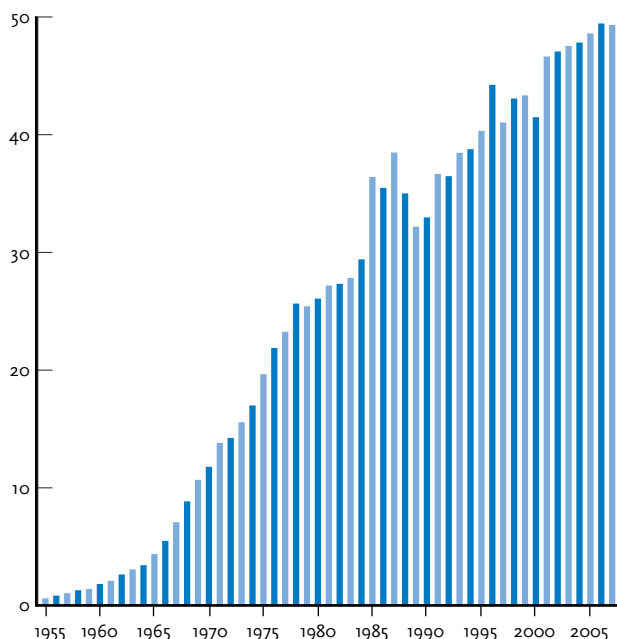
Fjärrvärme

Liksom föregående år har över hälften av Svensk Fjärrvärmes medlemmar ökat sina leveranser av värme under år 2008. Detta samtidigt som energieffektiviseringen innebär en minskning av behovet av värme. Den totala mängden levererad värme under 2008 var nära 50 TWh, vilket är en ökning med 1 procent jämfört med 2007.

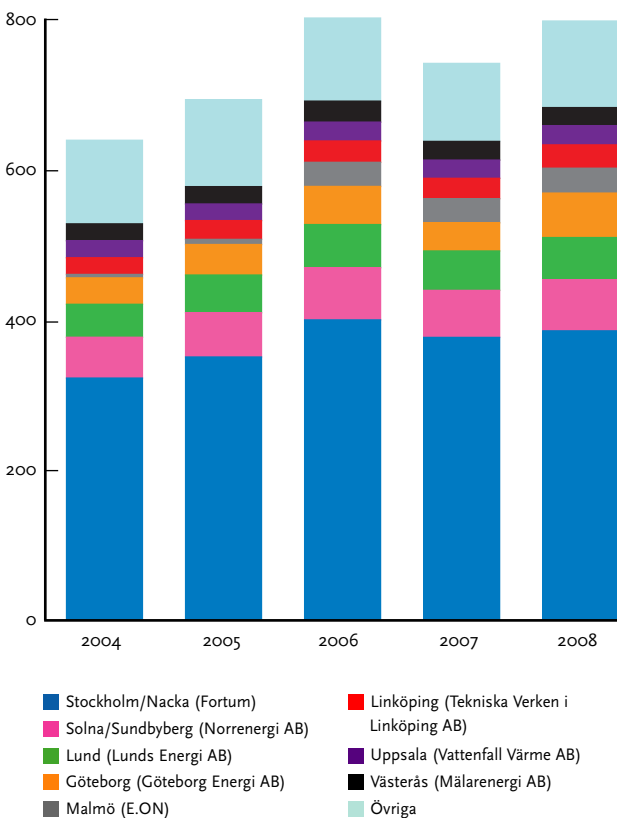
Fjärrkyla

Leveranserna av fjärrkyla i Sverige ökade med drygt sju procent under 2008 jämfört med 2007 och var i nivå med den tidigare toppnoteringen för 2006. Totalt levererades cirka 798 GWh fjärrkyla. Antalet nya anslutningar för fjärrkyla och fjärrkyleunders behov av kyla har en ökande trend över tiden.

TWh Levererad fjärrvärme 1955–2008

GWh/år Fjärrkyla 2004–2008

Lyckad avslutning av Fjärrsyns första del

Den första treåriga programdelen i Svensk Fjärrvärmes och Energimyndighetens gemensamma tvär- och mångvetenskapliga forskningsprogram, Fjärrsyn, avslutades i och med halvårsskiftet juni/juli 2009. Första delen av ett av världens största forskningsprogram om fjärrvärme har innehållit 70 olika forskningsprojekt. Under våren blev det också klart att en ny, fyraårig programdel startar under hösten.

Resultaten av forskningen inom Fjärrsyn bidrar nu till ett brett kunskapsstillskott för fjärrvärmebranschen inom områdena marknad, omvärld och teknik. Parallellt med arbetet med de nya forskningsprojekten, innebär hösten ett intensivt arbete med att följa upp, avrapportera och framför allt kommunicera resultaten från de nu avslutade projekten till gagn för framtida affärsmässiga lösningar.

Under våren blev det klart att Energimyndigheten beviljar delfinansiering av en ny fyraårig programdel för Fjärrsyn med start hösten 2009. Programmets första del har omsatt drygt 20 miljoner kronor per år. Den årliga omsättningen för den nya programdelen kommer att ligga på ungefär samma summa och som tidigare bestå av forskning inom fjärrvärmebranschens samtliga tre områden. Det är också fortsatt marknads-, omvärlds- och teknikråden som kommer att initiera och bedöma vilka forskningsprojekt som är relevanta inom respektive område. Syftet är som tidigare att forskningen ska ligga nära medlemsföretagens dagliga verksamhet.

”Forskningen ska stärka konkurrenskraften för fjärrvärme, fjärrkyla och kraftvärme genom att möjliggöra ett mer energieffektivt samhälle och skapa nya affärsmässiga lösningar för branschen.”

Fjärrsyn kommer att innehålla minst ett större tvärvetenskapligt forskningsprojekt. En annan nyhet blir att ansökningstiderna begränsas till den 30 september respektive 30 mars. Detta för att höja statusen på forskningsprojekten ytterligare genom att kunna ställa olika forskningsprojekt mot varandra men också för att se möjliga samarbeten mellan olika projekt. Dessutom förenklas den administrativa hanteringen.

Medlemsföretagen avsätter årligen en halv promille av sin omsättning till forskning i Svensk Fjärrvärmes regi. Av dessa medel går huvudparten, omkring 75 procent, till att finansiera Svensk Fjärrvärmes 60-procentiga del i

Fjärrsyn. Resterande medel kan användas som fria forskningsmedel. Läs mer om Fjärrsyns forskningsprojekt: www.svenskfjarrvarme.se/fjarrsyn.

Forskningskommunikation

Forskningen ska stärka konkurrenskraften för fjärrvärme, fjärrkyla och kraftvärme genom att möjliggöra ett mer energieffektivt samhälle och skapa nya affärsmässiga lösningar för branschen. En förutsättning för detta är dock att branschen får del av kunskapen och att man använder den i sin egen verksamhet. Därför har man inom Fjärrsyn valt att satsa extra på strategisk och målgruppsanpassad information och forskningskommunikation.

Forskningskommunikationen, med Svensk Fjärrvärmes forskningsinformatör Catarina Jäderberg som ansvarig, sker på flera plan. Den skriftliga informationen i form av webbsida, rapporter, populärvetenskapliga resultatblad, artiklar och nyhetsbrev är en viktig bas i kommunikationen. Men olika möten, konferenser och temadagar är lika viktiga för att kunna omsätta forskningens resultat till nya konkurrenskraftiga lösningar. Fjärrsyns forskare och konsulter, alla handläggare på Svensk Fjärrvärme, Energimyndigheten och alla deltagare i forskningsprojektens referensgrupper är viktiga ambassadörer i det arbetet.

Nyhetsbrevet *Aktuellt från Fjärrsyn* har kommit ut med sex nummer under året. Forskningsrapporterna går att ladda ned digitalt via webbsidan. Till varje rapport tas också en populärvetenskaplig sammanfattning fram som enkelt och tydligt beskriver de viktigaste resultaten. Även dessa går att hämta via www.svenskfjarrvarme.se/fjarrvarme.

Kompetens- och kunskapsutbyte

Fjärrsyn innehåller en stor mängd ny kunskap som kommuniceras till branschen på olika sätt. Under våren samlades alla deltagare i projekt med internationell inriktning, till en gemensam workshop för att utbyta kunskap och erfarenheter. Responsen var mycket positiv och Svensk Fjärrvärme kommer att arbeta vidare med den här typen av mötesform. Ett exempel är ett riktat seminarium

om prissättning, avsett för företagsledning och styrelser, som kommer att genomföras under hösten.

Årets forskarmöte hölls som vanligt i anslutning till Fjärrvärmedagarna för att skapa gemenskap kring fjärrvärmeforskning både i branschen och bland forskarna. Vid mötena samlas forskare från många olika discipliner, vilket underlättar tvärvetenskapliga kontakter och idéer.

Fria forskningsmedel

Svensk Fjärrvärmes styrgrupp för forskning och utveckling ansvarar för fördelningen av forskningsmedel och fattar beslut om de fria forskningsmedlen. Styrgruppen beslutade under året att via de fria forskningsmedlen finansiera en förnyelse av läroboken *Fjärrvärme* som gavs ut för 15 år sedan. Uppdateringen kommer att göras av författarna Sven Werner och Svend Fredriksen. Läroboken används av aktiva i branschen, men också som kurslitteratur på universitet och högskolor.

Värmeforsk

Den största delen av de fria forskningsmedlen går in i Värmeforsk, ett samarbetsorgan för forsknings- och utvecklingsprojekt inom det värmetekniska området. Svensk Fjärrvärme är en av Värmeforsks huvudmän och delfinansierar verksamheten med 1,5 miljoner kronor årligen. I Värmeforsk samlas energiproducenter såväl som skogsindustri, tillverkande industri och myndigheter.

Internationellt samarbete

En gemensam forskningsplattform, DHC+, för fjärrvärmeforskning har startats i Europa. Det är en unik satsning i fjärrvärmevärlden. Genom att få EU att förstå vad fjärrvärme är kommer fjärrvärmens förutsättningar att förbättras i ett politiskt perspektiv. Ett av huvudsyftena med plattformen är därför att få till stånd projekt inom ramen för EUs olika forskningsprogram. Under året har en gemensam vision för fjärrvärme tagits fram och arbetet med en gemensam forskningsagenda har påbörjats. Dessa båda dokument kommer att utgöra grunden för den gemensamma plattformen.

Forskningsansvarig på Svensk Fjärrvärme, Anna Land, sitter med i forskningsplattformen DHC+ som representant tillsammans med andra representanter från svenska energibolag och tillverkare. Sverige har en viktig roll i samarbetet i kraft av den svenska fjärrvärmebranchens systematiska och strategiska forskningsarbete på hemmaplan.

Fjärrsynsprojekt

Fjärrsyns första del resulterade i totalt 70 forskningsprojekt, vilka finns listade på s. 45. Här exemplifierade med tre projekt, ett inom varje delområde.

Marknad

Brännhet om fjärrvärmerna i Sverige, Ekonomiska och tekniska förutsättningar för tredjepartstillträde, P. Söderholm, L. Wårell, Luleå tekniska universitet. *Fjärrsynsrapport 2009:30*

Författarna har analyserat ekonomiska och tekniska förutsättningar för tredjepartstillträde för fjärrvärme i Sverige, utifrån fyra olika scenarier; reglerat tredjepartstillträde, förhandlat tredjepartstillträde, s.k. single buyer-modell och utökad producentmarknad. Resultatet visar att tredjepartstillträde inte nödvändigtvis innebär lägre priser på fjärrvärmerna, samtidigt som möjligheterna att driva fjärrvärmeverksamheten på ett kostnadseffektivt sätt reduceras. En tänkbar lösning som föreslås är att företagen särredovisar sina nätverks- och produktionsverksamheter och att företagets transaktioner av varmvatten till fjärrvärmennätverket redovisas öppet.

Omvärld

Biokombinat i fjärrvärmesystem, E. Axelsson och K. Nilsson, Profu AB samt C. Overland och A. Sandoff, Handelshögskolan i Göteborg. *Fjärrsynsrapport 2009:11*

Författarna har utvärderat olika biokombinat i fem olika fjärrvärmesystem och analyserat tekniska, ekonomiska och miljömässiga konsekvenser av att införa kombinatet. Resultatet visar att fjärrvärmeföretag med stora system har goda förutsättningar att bygga upp energikombinat. Om biokombinat införs på bred front i svenska fjärrvärmesystem kommer användning av biobränsle och produktion av drivmedel att öka markant och minskningen av klimatgaser kan bli stor.

Teknik

Produktion, distribution och kundcentraler, J. Johnsson Profu AB, O. Rossing Hydroram AB och H. Wallethun ZW Energiteknik AB. 2009. *Fjärrsynsrapport 2009:28*

Trots att produktion, distribution och fjärrvärmecentraler påverkar varandra, är de oftast både tekniskt och organisatoriskt uppdelade. Projektet visar att det går att samköra de olika modeller som idag används för analys och styrning av respektive område. Genom att analysera de tre delsystemen tillsammans, ökar kvaliteten och effektiviteten, vilket medverkar till att fjärrvärmerna som system fungerar mer optimalt. I rapporten har även en ny metodik utvecklats för att identifiera vilka av de mindre väl fungerande fjärrvärmecentralerna som bör åtgärdas först.

Viktigt med struktur i opinionsarbetet

Inom kommunikation har fokus under året legat på att bredda opinionsbildningen i viktiga frågor samt att fortsätta det profilerande arbetet med branschkampanjen "Fjärrvärme, Ja tack!". Svensk Fjärrvärmes strategiska fokusfrågor under året har förts ut genom riktade möten, pressmeddelanden och debattartiklar.

Svensk Fjärrvärme har under året arbetat framgångsrikt med opinionsbildning via massmedia. Målet har varit att i större utsträckning än tidigare nå ut med viktiga branschfrågor, statistik och forskningsresultat som kommunicerar fjärrvärme ur olika aktuella aspekter.

Viktiga frågor, som kommer att dominera kommunikationen även nästa år, har varit frågan om tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten, – där regeringen tagit initiativ till en utredning (TPA-utredningen), – fjärrvärmens roll i Europa avseende klimat- och miljöfrågor samt energieffektivisering och användningen av primärenergi.

Inför TPA-utredningen, där det känts särskilt angeläget att informera politiker och beslutsfattare om alla olika aspekter, har möten hållits med samtliga partier i riksdagen.

Gemensamt opinionsarbete med Euroheat & Power

Ambitionen för samarbetet med den europeiska branschorganisationen har varit, och är fortsatt, att i högre utsträckning arbeta gemensamt med opinionsarbete och i mindre utsträckning med marknadsföringsinsatser. Under året har ett viktigt sådant samarbete varit att lyfta fjärrvärmens roll i EU. Bland annat har Svensk Fjärrvärmes VD Lena Sommestad, tillsammans med Euroheat & Powers VD Sabine Froning, träffat europaparlamentariker.

Fjärrvärme, Ja tack!

Svensk Fjärrvärmes profilskapande marknadsföringskampanj *Fjärrvärme, Ja tack!*, som under året var inne på sitt femte kampanjår, blev förlängd med ytterligare tre år efter beslut av årsmötet. Kampanjen kommunicerar framförallt fjärrvärmens miljö- och klimatfördelar. Kampanjen får höga igenkänningssiffror i de mätningar som gjorts och mottagarna uppfattar budskapet tydligt. Under det kommande året blir det fortsatt fokus på TV-reklam, men också annonser i fackpress och på Internet.

Den svenska kampanjen har blivit förebild för flera länder. Norge, Danmark och Finland har använt liknande budskap och samma symbol, liksom Euroheat & Power.

Fjärrvärmetidningen – en viktig kanal

Fjärrvärmetidningen är branschen enda branschtidning för fjärrvärme, fjärrkyla och kraftvärme. Den har en upplaga på 3400 exemplar och utkommer med åtta nummer per år. Tidningen går till samtliga fjärrvärmeföretag som är medlemmar i Svensk Fjärrvärme.

Den läses av företagets anställda, företagsledningar och styrelseledamöter, men också av politiker och andra beslutsfattare.

Teman under 2008-2009 har varit energieffektivisering (september 2008), kompetens (oktober 2008), omvärld (november 2008), kraftvärme (december 2008), bränsle (februari 2009), klimat (mars 2009), marknad (maj 2008) och hållbara städer (juni 2009). Tre bilagor har gått med i tidningen; en med aktuell information om den nya fjärrvärmelagen, en om forskningsprogrammet Fjärrsyn och en jubileumsbilaga – Svensk Fjärrvärme 60 år. Flera nummer har innehållit en serie kallad "Mediaskolan" med fakta och bra exempel från branschen.

Tidningen är delvis annonsfinansierad. Ett kampanjarbete påbörjades under året för att öka antalet betalande prenumeranter.

Värfesten – Kan Europa rädda klimatet?

Svensk Fjärrvärme bjuder varje år in till en värfest, där politiker, myndigheter och andra utanför branschen kan träffa branschföreträdare och diskutera viktiga frågor under lättsamma former. Årets värfest var på Skansen den 6 maj och hade Europa som tema. Ett högaktuellt ämne inför såväl det stundande EU-vallet som det kommande svenska ordförandeskapet för EU.

Huvudtalare var Ola Alterå, statssekreterare hos näringsminister Maud Olofsson och tidigare VD för Svensk Fjärrvärme. Han berättade om regeringens mål och förberedelser inför ordförandeskapet. Därefter följde debatt med samtliga riksdagspartier representerade, både kandidater till EU-parlamentet och riksdagsledamöter. Vad betyder

Europa och klimatfrågorna för fjärrvärmens utveckling, vad kan fjärrvärmens betyda för Europas möjligheter att nå klimatmålen samt vilka politiska initiativ krävs för att nå EUs klimatmål, var några av frågorna som diskuterades. Vårfesten samlade ett hundratal gäster; politiker på olika nivåer, medlemmar och andra intressenter.

Den hållbara staden – seminarium i Almedalen

För första gången arrangerade Svensk Fjärrvärme ett seminarium under Almedalsveckan. Seminariet, med temat *Den hållbara staden byggs underifrån*, genomfördes tillsammans med tre andra branschorganisationer; Avfall Sverige, Gasföreningen och Svenskt Vatten. Seminariet, som satte fokus på att utnyttja befintliga energiresurser i städerna på ett smartare sätt, var välbesökt och uppskattat. De fyra organisationerna representerar tillsammans grundläggande infrastrukturer för vatten, värme, energiförsörjning och avfallshantering, som i samverkan ger förutsättningar att bygga en hållbar stad.

Ny webbsida håller på att tas fram

Under året har ett projekt påbörjats för att ta fram en ny, bättre webbsida. För att kunna vara Svensk Fjärrvärmes främsta externa informationskanal, där medlemmar och andra målgrupper på ett enkelt och effektivt sätt ska få den information de behöver, måste den befintliga webbsidan förnyas och utvecklas.

I förstudien som genomfördes under våren har kansliet genom webbenkäter, telefon- och djupintervjuer frågat användare av webbsidan – medlemmar, politiker, tjänstemän på departement och organisationer, journalister, studenter och allmänheten – vad de önskar och förväntar sig av webbsidan. Många efterfrågar en enkel, modern och lättnavigerad webbsida där det är lätt att hitta information. Ambitionen är att Svensk Fjärrvärmes webbsida ska vara navet i informationsspridning när det gäller information om fjärrvärme, fjärrkyla och kraftvärme.

Planen är att den nya webbsidan ska lanseras i början på 2010.

Årets exjobb 2008

Linn Saarinen, vid Uppsala Universitets Tekniska-Naturvetenskapliga fakultet, tilldelades förstapriset i Svensk Fjärrvärmes tävling Årets exjobb 2008 för sin rapport: *Modelling and control of a district heating system*. Hon tog emot diplom och priset på 20 000 kronor på Svensk Fjärrvärmes årsmöte den 19 november. Juryns motivering löd:

"Med hjälp av detta arbete kan tidigare tillämpad praxis för styrning av framledningstemperatur i fjärrvärmenät utvecklas och förfinas. Därigenom möjliggörs ett mer optimalt utnyttjande av produktionsresurser".

Sammanställande för juryn, Lennart Lindeberg, delar ut priset för Årets exjobb 2008 till Linn Saarinen vid Uppsala Universitet.

Nästa år förnyas tävlingen genom att det blir två kategorier; teknik/naturvetenskap samt ekonomi/samhällsvetenskap.

Årets fjärrvärmeföretag

Mjölby-Svartådalen Energi AB blev utnämnt till 2008 års fjärrvärmeföretag i samband med Svensk Fjärrvärmes årsmöte. Motiveringen löd:

"Mjölby-Svartådalen Energi AB har visat att även ett litet företag kan utveckla affären fjärrvärme med sikte att utnyttja både lokala värmebehov och energiresurser. Genom samverkan med sina stora kunder har man lyckats hitta nya användningsområden för fjärrvärmens t.ex. avfettningsbad hos Toyota. Genom regionalt samarbete har ett regionalt fjärrvärmenät byggts tillsammans med Tekniska Verken i Linköping. Mjölby-Svartådalen Energi AB har satsat på energitjänster, är certifierad för energideklarationer, något som givit jobb inte bara hos de egna kunderna utan även i andra städer."

Extra roligt var att en av årets fjärrvärmeföretags kunder, Svensk Honungsförädling AB, samtidigt utsågs till Årets energismartaste företag av Företagarna.

Målsättningen med utmärkelsen, Årets fjärrvärmeföretag, som omges av ett stort intresse i branschen, är att lyfta de företag som gör något extra. En nyhet för året var att det togs fram en logotyp med texten; Årets fjärrvärmeföretag 2008, som vinnaren kan utnyttja i sin kommunikation under året.

Svensk Fjärrvärme Unga

Svensk Fjärrvärme Unga är ett nätverk för unga inom fjärrvärmebranschen. Nätverket har som mål att underlätta kontakter mellan unga som finns på olika företag och har olika befattningar. Syftet är att ett ökat idé- och erfarenhetsutbyte mellan medlemmarna i nätverket ska hjälpa deltagarna att utvecklas i sin tjänst och sporra nya unga att satsa på branschen. Nätverket är öppet för alla unga som verkar inom fjärrvärmebranschen, som anställda vid ett företag eller som doktorander/forskare eller studenter vid en högskola. Nätverket har möten samt tillgång till webbsidor med specialinformation på Svensk Fjärrvärmes webbsida. Under året hölls ett möte i Örebro med 29 deltagare. Temat för träffen var informations-satsning och utlandsprojekt. Nätverkets styrgrupp röstar fram på träffarna och det är sedan styrgruppen som är med och ordnar mötena.

Fjärrvärmebranschens mentorprogram

I september 2008 startade för andra året i rad ett nytt mentorprogram i samarbete med Transferens AB. Fjärrvärmebranschens mentorprogram är en viktig och uppskattad del av Svensk Fjärrvärmes satsning på att göra fjärrvärmebranschen till en mer attraktiv bransch för yngre medarbetare. Syftet är att stärka deltagarna i sina positioner och att skapa en ökad vilja och möjlighet till delaktighet i fjärrvärmebranschens framtid. I mentorprogrammet ges deltagarna tillfälle att bygga nätverk, delta i kunskapsseminarier och regelbundet träffa sin personliga mentor. Mentorerna är personer som arbetat länge i branschen och som bidrar med kompetens och erfarenhet. Under året har programmet haft tolv adepter och lika många mentorer. I september 2009 startar ett nytt program.

Kommunikationsdagar för energiinformatörer

Tillsammans med Svensk Energi arrangerar Svensk Fjärrvärme varje år kommunikationsdagar för energiinformatörer. Ansvaret för programmet alternerar mellan de två organisationerna. Svensk Fjärrvärme ansvarade för årets program, *Kommunikation i kris*. Kommunikationsrådet bidrog till utformandet av programmet och flera medverkade också som föreläsare.

Certifiering av driftstekniker

Ett certifieringstest håller på att tas fram för driftstekniker och driftsingenjörer som kommer att utföras av en oberoende tredjepartsinstans. Syftet med att ta fram ett kvitto, ett bevis på kunskap, är att kunna höja statusen för dessa yrkeskategorier. Certifieringen beräknas kunna erbjudas driftsteknikerna redan under nästa år.

60-årsjubileum 2009

I december 2009 fyller Svensk Fjärrvärme 60 år. Firandet integreras i Svensk Fjärrvärmes ordinarie verksamhet under hela 2009. Svensk Fjärrvärme har tagit fram en jubileumsbilaga till Fjärrvärmetidningens majnummer, ett bildspel och en jubileumslogotyp. Dessa kommer att användas i olika sammanhang under året. Under jubileumsåret startar också ett samarbete med Tekniska Museet i Stockholm som gör en treårig utställning med tema energi och miljö riktad till barn och ungdomar.

Kommunikationsrådet

Kommunikationsrådet har under året haft tio ledamöter med kommunikations- och/eller marknadskompetens. Den samlade kunskapen från rådsmedlemmarna, som kommer från medlemsföretag av olika storlek och med en geografisk spridning över landet, är till stor nytta för branschen. Inom forskningsprogrammet Fjärrsyn har rådet initierat två projekt inom kommunikationsområdet.

Två unika forskningsprojekt

De viktigaste arbetsuppgifterna under året har varit att stödja dessa forskningsprojekt. Projekten har undersökt faktorer som påverkar hushållens val av energi samt kundernas förtroende för fjärrvärme. Resultaten blir viktiga för branschens fortsatta kundstrategier och kommunikation.

Möjligheter med media

Rådet har också tagit fram ett material som kan användas av medieansvariga i medlemsföretagen för att utbilda internt om möjligheterna med media.

Fjärrvärme, Ja tack!

Rådet har utgjort bollplank och godkännande instans för inriktningen på den fortsatta kampanjen *Fjärrvärme, Ja tack!*. Rådet har haft sex möten under året.

Kansli

Svensk Fjärrvärmes kansli har i genomsnitt haft 16 personer anställda under året, varav tio kvinnor. Under verksamhetsåret 2008/09 började Conny Håkansson (kundanläggningar) den 1 augusti 2008, Annika Johannesson (kommunikation) den 15 september 2008 och Patrik Holmström (affärsutveckling) den 15 januari 2009. Henrik Feldhusen slutade den 6 februari 2009.

Kansli, från vänster: Ture Nordenswan, *distributionsteknik*, Charlotta Abrahamsson, *miljö och produktion*, Lena Rehn, *administrativ chef*, Åsa Flygare, *ekonomi, administration och konferenser*, Annika Johannesson, *kommunikationschef*, Conny Håkansson, *kundanläggningar*, Lena Sommestad, *VD*, Erik Larsson, *energipolitik och styrmedel*, Sonya Trad, *statistik och analys*, Mikael Gustafsson, *miljö och system*, Patrik Holmström, *affärsutveckling*, Susanne Snäll, *informatör*, Peter Dahl, *marknad* och Catarina Jäderberg, *forskningskommunikation*.

Saknas på bild: Anna-Karin Themné, *VD-assistent* och Anna Land, *forskning och miljö*.

Revisorer: Jan Kulin, Stockholm, Siv Spjut, Sundsvall.

Revisorssuppleanter: Anna Landerholm Granberg, Stockholm, Maria Trulsson, Växjö.

Valberedning: Kjell Andersson, Sundsvall, Kent Ryberg, Västerås, Ann-Mari Ståhlberg, Växjö (sammankallande).

Styrelse

Svensk Fjärrvärmes styrelsemedlemmar svarar tillsammans för en stor kompetensmässig bredd och erfarenhet från såväl stora privatägda verksamheter som mindre kommunalägda fjärrvärmebolag. Styrelsen har haft sju styrelsemöten under verksamhetsåret.

Thore Sahlin,
vice VD Göteborg Energi AB,
ordförande

Lennart Bogren,
kommunalråd (C) Eksjö kommun,
förste vice ordförande

Sylvia Michel,
VD Kristinehamns Fjärrvärme AB
andra vice ordförande

Gunilla Berglund,
vice ordförande (M) Umeå
Energi AB

Bengt Gustafsson,
VD Falu Energi & Vatten

Viveca Dalhammar,
ordförande (S) Trollhättan
Energi AB

Ingemar Forzelius,
VD Härnösand Energi &
Miljö AB

Anders Östlund,
VD Öresundskraft AB

Karin Jarl-Månsson,
VD E.ON Värme Sverige AB

Anders Egelrud,
VD AB Fortum Värme samägt
med Stockholms stad

Erland Christensen,
direktör för Heat Nordic
Vattenfall AB, *adjungerad*

Verksamheten 2008/2009

I denna del av verksamhetsberättelsen återfinns bland annat information om; Svensk Fjärrvärmes externa representation, råd och kommittéer, internationella samarbeten, alla 70 avslutade forskningsprojekt i Fjärrsyn, egna arrangemang samt en förteckning över samtliga medlemsföretag.

Extern representation

Svensk Fjärrvärme finns representerade i en mängd externa nämnder och utskott som på olika sätt involverar frågor som berör fjärrvärme, fjärrkyla eller kraftvärme i Sverige. Under verksamhetsåret 2008/2009 såg representationen ut enligt nedanstående:

Arbetsmiljöverkets referensgrupp för tryckkärlsfrågor	Ture Nordeswan
Auktorisationsnämnden för mantelrörsskarvning	Ture Nordenswan
Avfall och kemikalier	
Bränslestatistiknämnden	Charlotta Abrahamsson
Certifieringsnämnden för fjärrvärmecentraler	Conny Håkansson
Certifieringsnämnden för fjärrvärmerör och komponenter	Ture Nordenswan
Energieffektiviseringsutredningen	Mikael Gustafsson
Energiföretagens standardisering inom SIS	Ture Nordenswan och Mikael Gustafsson
Energiledargruppens styrelse	Mikael Gustafsson
Energimarknadsinspektionens referensgrupp Energisystemets sårbarhet inför effekterna av ett förändrat klimat	Sonya Trad och Peter Dahl
Energimarknadsinspektionens referensgrupp för föreskrifter för prisinformation	Peter Dahl
Energimarknadsinspektionens referensgrupp för föreskrifter för redovisning av drifts- och affärsdata	Peter Dahl
Energimarknadsinspektionens referensgrupp, rapporten Uppvärmningen i Sverige	Peter Dahl
Energimarknadsinspektionens statistikgrupp	Sonya Trad
Energimyndighetens användarråd för officiell energistatistik	Sonya Trad/Charlotta Abrahamsson
Energimyndighetens referensgrupp inför klimatförändringarnas effekter	Charlotta Abrahamsson
Energimyndighetens utvecklingsplattform UP System	Erik Larsson
Energirådgivarna	Conny Håkansson
EU-kommissionens kommitté för implementering av kraftvärmedirektivet	Erik Larsson
KFF Kundforum Fjärrvärme	Mikael Gustafsson
Näringsdepartementets industrisamrådsgrupp	Erik Larsson
Näringslivets Regelnämnd	Peter Dahl
Regeringskansliets referensgrupp för regelförenklingsarbete, delprojekt	Anna Land
SIS standardiseringsgrupp för fjärrkommunikation med värmemätare	Conny Håkansson
SIS standardiseringsgrupp för värmemätare	Conny Håkansson
SIS/TK 299 för ventiler	Ture Nordenswan
SIS/TK 300 för fjärrvärmerör	Ture Nordenswan
SIS/TK 522 Hållbar utveckling i kommuner, landsting och regioner	Anna Land/Charlotta Abrahamsson
SIS/TK 526 Hållbarhetskriterier för biomassa för energiändamål	Anna Land
Skogsstyrelsens användarråd för skoglig statistik	Anna Land/Charlotta Abrahamsson
Skogsstyrelsens referensgrupp för Virkesbalans och Skoglig konsekvensanalys	Anna Land
Styrelsen för Föreningen för Miljöskadeförsäkring	Lena Sommestad
Styrgruppen för EBRID (Energibranschens Resurscentrum i alkohol- och drogfrågor)	Lena Rehn
Svetskommissionen	Ture Nordenswan
SWEDACs samrådsgrupp om värmemätning gällande direktiv och nationella föreskrifter	Conny Håkansson
SweHeat	
Swentecs referensgrupp för en nationell karta över referens- och demoanläggningar	Henrik Feldhusen/Patrik Holmström och Lena Sommestad
Tekniska kommittén för standardisering av fjärrvärmerör, CEN TC 107	Patrik Holmström
TPS styrgrupp i branschforskningsprogram för energiverk	Ture Nordenswan
VMK:s arbetsgrupp för energieffektivisering	Anna Land
Värmeforsk styrelse	Mikael Gustafsson och Charlotta Abrahamsson
	Anna Land

Råd och kommittéer

Svensk Fjärrvärmes råd, arbetsgrupper och kommittéer är branschens gemensamma arbetsforum. Styrelsen tillsätter medlemmarna i råden, medan arbetsgrupper och kommittéer är tillsatta av råden. Könsfördelningen i råd och kommittéer har under året varit 25 procent kvinnor och 75 procent män. Läs mer på www.svenskfjarrvarme.se

Teknikrådet

Eva-Katrin Lindman, ordf, *AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad*

Kjell Andersson, *Mälarenergi AB*

Peter Maksinen, *Göteborg Energi AB*

Bo Johansson, *Karlskrona Energi AB*

Magnus Johansson, *Luleå Energi AB*

Jan Lindeberg, *Landskrona TSB-värme*

Stig Lindkvist, *Skellefteå Kraft AB*

Morgan Romwall, *Vattenfall AB*

Andreas Ulveström, *Borås Energi och Miljö*

Jan Berglund/Conny Håkansson, sekr, *Ture Nordenswan, Svensk Fjärrvärme AB*

Marknadsrådet

Leif Rehnberg, ordf, *Mariestad Töreboda Energi AB*

Jan Berglund, *Mälarenergi AB*

Anders Dahl, *Göteborg Energi AB*

Margaretha Eriksson, *Falu Energi & Vatten AB*

Anders Hammarqvist, *Norrenergi AB*

Jan Johansson, *Växjö Energi AB*

Patrik Petré, *Vattenfall AB*

Arne Sandin, *Nässjö Affärsverk AB*

Johan Sedin, *Tekniska Verken i Linköping AB*

Roger Östlin, *E.ON Värme Sverige AB*

Conny Overland/Patrik Holmström, Peter Dahl, sekr, *Svensk Fjärrvärme AB*

Omvärldsrådet

Gunnar Peters, ordf, *Borås Energi och Miljö AB*

Erik Dotzauer, *AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad*

Urban Eklund, *ENA Energi AB*

Lars Larsson, *Göteborg Energi AB*

Ulf Lindqvist, *Jämtkraft AB*

Anders Möller, *Lunds Energi AB*

Lena Nordenstam, *Tekniska Verken i Linköping AB*

Hans Nordström, *Vattenfall AB*

Anne-Charlotte Söderlund, *E.ON Värme Sverige AB*

Peter Wässingbo, *Söderenergi AB*

Erik Larsson, Mikael Gustafsson, Anna Land/Charlotta

Abrahamsson, sekr, *Svensk Fjärrvärme AB*

Kommunikationsrådet

Inger Axbrink, ordf, *Sundsvall Energi AB*

Jens Björn, *AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad*

Madeleine Engfeldt-Julín, *Söderenergi AB*

Ove Fredriksson, *Mälarenergi AB*

Jonas Holmberg, *Borås Energi och Miljö AB*

Elin Kronqvist, *Karlstad Energi AB*

Anna Nystedt, *E.ON Värme Sverige AB*

Ulrika Prytz, *Lunds Energikoncernen AB*

Håkan Roos, *Jämtkraft AB*

Lars-Rune Ölund, *Gävle Energi AB*

Catarina Jäderberg, Susanne Snäll, Annika Johannesson, sekr, *Svensk Fjärrvärme AB*

Redaktionsrådet

Ann-Sofie Borglund, chefredaktör, *Fjärrvärmetidningen*

Marie Bengtsson, *Göteborg Energi AB*

Kent Byman, *Sandviken Energi AB*

Martin Ek, *Tekniska Verken i Linköping AB*

Cecilia Gerger, *Vattenfall AB*

Per-Olof Nilsson, *Trelleborgs Fjärrvärme AB*

Erika Lilja, *C4 Energi*

Johan Thelander, *Karlstad Energi AB*

Catarina Jäderberg, *Svensk Fjärrvärme AB*

Värmemarknadskommittén

Sylvia Michel, ordf, *Kristinehamns Fjärrvärme AB*

Håkan Bergman, *E.ON Värme Sverige AB*

Mats Eriksson, *Gällivare Värmeverk AB*

Adam Lindroth, *AB Fortum Värme samägt med Stockholm stad*

Lena Sommestad, Peter Dahl, sekr, *Svensk Fjärrvärme AB*

Reko Kvalitetsnämnden

Ulf Egenäs, ordf, *Stone & Wolf Consultants AB*

Per Forsling, *Fastighetsägarna Stockholm*

Curt Åström, *Umeå Energi AB*

Patrik Holmström, Peter Dahl, sekr, *Svensk Fjärrvärme AB*

Kraftvärmeforum

Håkan Stigmarker, ordf, *Jönköpings Energi AB/*

Anders Ericsson, *Mälarenergi AB*

Anders Björklund, *Eskilstuna Energi & Miljö AB/*

Erik Holmér, *ENA Energi AB*

Nils-Ove Rasmussen, *Lunds Energikoncernen AB*

Karin Ekh, *Göteborg Energi AB*

Erik Larsson, sekr, *Svensk Fjärrvärme AB*

Reko utveckling

Jan Johansson, *Växjö Energi AB*
Peter Dahl, *Svensk Fjärrvärme AB*

Reko kansli

Lars Westergren, *Vattenfall AB*
Elisabeth Marcusson, *Nässjö Affärsverk AB*
Ingegerd Bengtsson, *Karlshamn Energi AB*

Fjärrvärme- och fjärrkylcentralgruppen

Hans Engström, *Luleå Energi AB*
Holger Feurstein, *C4 Energi AB*
Kjell Andersson, *Mälarenergi AB*
Lars-Ove Gustavsson, *Tekniska Verken i Linköping AB*
Hans Lund, *AB Fortum Värme samägt med Stockholm stad*
Gunnar Nilsson, *Göteborg Energi AB*
Lars-Göran Nilsson, *Lunds Energikoncernen AB*
Nilla Karlsson, *Karlshamn Energi AB*
Jan Berglund/Conny Håkansson, *Svensk Fjärrvärme AB*

Mätargruppen

Kristian Arkestén, *Tekniska Verken i Linköping AB*
Jan Eliasson, *Göteborg Energi AB*
Claes Hammar, *ElektroSandberg AB*
Magnus Gårdman, *AB Fortum Värme samägt med Stockholm stad*
Lars-Ove Ivarsson, *Vattenfall AB*
Jan Berglund/Conny Håkansson, *Svensk Fjärrvärme AB*

Styrelsen för Fjärrsyn

Thore Sahlin, ordf, *Göteborg Energi AB*
Inger Axbrink, *Sundsvall Energi AB*
Eva-Katrin Lindman, *AB Fortum Värme samägt med Stockholm stad*
Gunnar Peters, *Borås Energi och Miljö AB*
Leif Rehnberg, *Mariestad Töreboda Energi AB*
Margaretha Borgström, *Högskolan i Halmstad*
Anders Sandoff, *Handelshögskolan i Göteborg*
Ulrika Jarfelt, *SABO*
Anders Johansson, *Energimyndigheten*

Distributionsgruppen

Jan Lindeberg, ordf, *Landskrona TSB-värme*
Ingemar Andersson, *Mälarenergi AB*
Niclas De Lorenzi, *AB Fortum Värme samägt med Stockholm stad*
Sven Olsson, *Vattenfall AB*
Per Rosén, *E.ON Värme Sverige AB*
Pål Ryke, *Affärsverken Karlskrona*
Lena Olsson-Ingvarson, *Göteborg Energi AB*
Thomas Samuelsson, *Jönköping Energi AB*
Ture Nordenswan, *Svensk Fjärrvärme AB*

Bränslegruppen

Hans Nordström, ordf, *Vattenfall AB*
Jan Steinle, *Söderenergi AB*
Fredrik Steineck, *Lunds Energikoncernen AB*
Per Graesen, *E.ON Värme Sverige AB*
Jonas Vestun, *Jämtkraft AB*
Karl Sandstedt, *Göteborg Energi AB*
Jonas Torstensson, *AB Fortum Värme samägt med Stockholm stad*
Odd Johansson, *Ö-vik Energi AB*
Seved Lycksell, *Skellefteå Kraft AB*
Leif Viklund, *Mölnadal Energi AB*
Jan Frisk, Cecilia Kjellberg, *Svensk Energi*
Anna Land/Charlotta Abrahamsson, sekr, *Svensk Fjärrvärme AB*

Branschrekryteringsrådet

Markus Tärnvik, *Härnösands Energi och Miljö AB*
Ann-Marie Hansson, *Öresundskraft AB*
Patrik Holmström, *Svensk Fjärrvärme AB*

Styrgruppen för forskning och utveckling

Thore Sahlin, *Göteborg Energi AB*
Leif Rehnberg, *Mariestad Töreboda Energi AB*
Gunnar Peters, *Borås Energi och Miljö AB*
Eva-Katrin Lindman, *AB Fortum Värme samägt med Stockholm stad*
Inger Axbrink, *Sundsvall Energi AB*
Lena Sommestad, *Svensk Fjärrvärme AB*

Besvarade remisser 2008/2009

Svensk Fjärrvärme tillfrågas ofta som remissinstans. Under verksamhetsåret har 25 remisser besvarats.

Dessa fördelar sig enligt följande; *Näringsdepartementet* – nio remisser, *Miljödepartementet* – fem remisser, *Justitie-*

departementet och *Skogsstyrelsen* – tre remisser vardera samt *Jordbruksverket*, *Miljöstylningsrådet/Kretsloppsrådet*, *Finansdepartementet*, *Energimyndigheten* och *Naturvårdsverket* – en remiss vardera.

Internationellt samarbete

Svensk Fjärrvärme samarbetar aktivt med internationella organisationer inom såväl Norden som EU och globalt. Framtida energi- och klimatfrågor kommer i allt högre utsträckning att hamna utanför Sveriges gränser. Det gör det internationella samarbetet allt viktigare.

Nordvärme

Nordvärme är ett samarbetsorgan för fjärrvärmens branschorganisationer i Norden. Samarbetet syftar till kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Nordvärme driver vissa gemensamma projekt i syfte att främja fjärrvärme och kraftvärme. Kansliet har under året flyttat från Island till Finland.

Representanter i presidiet:

Thore Sahlin, Göteborg Energi AB
Lena Sommestad, Svensk Fjärrvärme AB
www.nordvarme.org

Euroheat & Power

Euroheat and Power är den europeiska branschorganisationen för fjärrvärme, fjärrkyla och kraftvärme. Organisationen arbetar för att påverka den framtida energi- och klimatlagstiftningen i EU.

Thore Sahlin/Lena Sommestad, ledamot i styrelsen

Ledamot i arbetsgrupperna:

Transport & Distribution: Ture Nordenswan, Svensk Fjärrvärme AB
Energy Policy: Erik Larsson, Svensk Fjärrvärme AB
Image Building Network: Annika Johannesson, Svensk Fjärrvärme AB

Certification Board: Ture Nordenswan, Svensk Fjärrvärme AB

DHC+Technology Platform (fristående från Euroheat & Power): Anna Land, Svensk Fjärrvärme AB

IEA

International Energy Agency (IEA) är en internationell organisation som fungerar som rådgivande organ i energifrågor till 28 medlemsländer i syfte att erbjuda pålitlig, kostnads-effektiv och klimatanpassad energi.

Svensk Fjärrvärme deltar i:

International Energy Agencys implementing agreement on District Heating and Cooling, Executive committee

Svensk representant: Anna Land, Svensk Fjärrvärme AB

Expert group:

IEA Interaction between District Energy and Future Buildings that have storage and Intermittent Surplus Energy

Charlotta Abrahamsson, Svensk Fjärrvärme AB

Distributed Solar Systems Interfaced to a District Heating System that has Seasonal Storage

Charlotta Abrahamsson, Svensk Fjärrvärme AB
www.iea.org

Pressmeddelanden och publicerade debattartiklar

Svensk Fjärrvärme arbetar aktivt för att göra fjärrvärmerna mer uppmärksammade i samhällsdebatten. Det sker på flera plan, bland annat genom att publicera pressmeddelanden och debattartiklar.

Under verksamhetsåret har tio pressmeddelanden skickats ut, t.ex. kring resultat från Nils Holgersson-undersökningen, ny statistik och ny kunskap från forskningsresultat. Samtidigt

har sju debattartiklar publicerats i regionala och nationella dagstidningar. Samtliga pressmeddelanden och debattartiklar finns att läsa och ladda ner på www.svenskfjarrvarme.se.

Forskningsprojekt

Den första treåriga programdelen i Svensk Fjärrvärmes och Energimyndighetens gemensamma tvär- och mångvetenskapliga forskningsprogram, Fjärrsyn, avslutades i och med halvårsskiftet juni/juli 2009. Forskningsprogrammet har innehållit totalt 70 olika forskningsprojekt. Resultaten av forskningen inom Fjärrsyn bidrar nu till ett brett kunskapsstillskott för fjärrvärmebranschen inom områdena; marknad, omvärld och teknik. En andra, fyraårig programdel, startar hösten 2009.

Marknad

Projektnamn

Brännhett om fjärrvärmes i Sverige – ekonomiska och tekniska förutsättningar för tredjepartstillträde på den svenska fjärrvärmemarknaden

Högskola/utförare

Luleå tekniska universitet

Ansvarig

Wärell, Söderholm, Delsing

Projektnamn	Högskola/utförare	Ansvarig
An International Comparison of District Heating Markets – Sweden, Denmark, Finland, Lithuania and Austria	Blekinge tekniska högskola	Aronsson, Hellmer
Från bulkleverantör till energipartner – en kartläggning av energitjänster i svenska fjärrvärmeföretag	Grontmij AB	Sernhed, Jeppesen
Export av fjärrvärmekompetens	Bizcat	Öhrström, Sandin
Fjärrvärme mellan konkurrens och reglering	Uppsala universitet	Forssell, Fälting
Fjärrvärmelagens dispositivitet i förhållande till näringsidkare	IHH Jönköping	Hult
Fjärrvärmens framgång i en turbulent tid	Naturekonomihuset AB	Bergström
Fysisk planering och fjärrvärmeexpansion i praktiken – förstudie om kommunal planering och fjärrvärmeexpansion i nyexploaterade områden	Linköpings universitet	Ivner, Persson
Förutsättningar för hållbarhetsredovisning i fjärrvärmebranschen, problem och möjligheter	Pro Conum Management	Helin, Frostenson
Grannen vet bäst – faktorer som påverkar hushållens val av energiformer	Lunds universitet	Jarlbro, Doona
Hållbar fjärrvärme – Benchmarking för framtidens fjärrvärmesektor	Ekonomihögskolan Lunds universitet	Knutsson, Ramberg
Går det att lita på ett fjärrvärmeföretag? Om hur man bygger förtroende genom hållbarhet	CTF Karlstads universitet	Fellesson, Johnson
Incitament för ökad kraftvärmeproduktion	FVB, Linköping	Carlson, Lehtmetts
Innovationer genom öppna forum	Handelshögskolan Göteborg	Mansouri
Alternativkostnad till fjärrvärme – en studie av verkliga kostnader på lokala värmemarknader	FVB	Carlson, Lehtmetts, Andersson
Medias rapportering om fjärrvärme – framställning av budskap nationellt och lokalt	Linköpings universitet	Palm, Magnusson
Risker i svensk fjärrvärmeverksamhet	Handelshögskolan Göteborg	Lygnerud, Sandoff
Värmekunders val och användning – tidigare forskning och framtida forskningsbehov	Linköpings universitet	Palm, Isaksson
Värmemarknaden och storkunderna	Manergy	Mårdsjö
Värmemarknadens värdekedjor	Consevo AB	Wirén
Ökat förtroende för fjärrvärme	Lunds universitet	Jörgensen

Omvärld

Projektnamn

Högskola/utförare

Ansvarig

Fjärrvärmens systemteknik – framtida värmebehov, framtida konkurrenskraft och Europafrågor

Högskolan Halmstad

Werner

Bioenergikombinat i fjärrvärmesystem – fallstudier med teknisk, ekonomisk och miljömässig utvärdering i fem svenska fjärrvärmesystem

Profu Göteborg, Handelshögskolan Göteborg

Axelsson, Overland, Nilsson, Sandoff

Effektiv produktion av biodrivmedel

IVL Svenska Miljöinstitutet

Gode, Hagberg, Rydberg, Rådberg, Särholm

Energieffektiv bebyggelse och fjärrvärme i framtiden, förstudie

Chalmers Energicentrum

Nyström, Erlandsson, Lindholm, Fröling, Dalenbäck, Ahlgren, Fahlén

Energieffektiv bebyggelse och fjärrvärme i framtiden

Chalmers Energicentrum

Nyström, Fröling, Lindholm, Dalenbäck

Energisamverkan etapp 2

WSP Environmental

Nilsson, Larsson

Fjärrvärmens i framtiden – behovet

Profu i Göteborg AB

Göransson, Johnsson, Sköldberg, Stridsman, Unger, Westholm

Fjärrvärme i Europa – hinder att övervinna för svensk export

Manergy, Optensys Energianalys

Mårdsjö, Henning

Fjärrvärmens omvärld

FVB, Profu i Göteborg AB

Werner, Sköldberg

Sustainable cities' energy demand and supply for heating

IVL Svenska Miljöinstitutet

Särholm, Jarnehammar, Hagberg, Öman, Ekvall

Spillvärme från industrier och värmeåtervinning från lokaler

ÅF konsult AB

Cronholm, Grönkvist, Saxe

Livscykelperspektiv på återvinning av askor

Ecoloop AB

Olsson

Miljövärden och miljöprodukter för fjärrvärme och fjärrkyla

IVL Svenska Miljöinstitutet

Gode, Hagberg, Särholm, Axelsson, Fejes

Optimala fjärrvärmesystem i symbios med industri och samhälle – för ett hållbart energisystem

Linköpings universitet

Trygg

Småskalig fjärrvärmebaserad kraftvärme

Lunds tekniska högskola

Frederiksen

Styrmedel för resurseffektiv energianvändning

WSP Environmental

Larsson, Persson

Teknik

Acceptanskriterier för repor och intryck i plaströr

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut

Bergström, Flansbjer, Karlsson, Sällberg, Thörnblom

Adaptiv reglering av radiatorkretsen i en fjärrvärmecentral för lägsta returtemperatur

Lunds tekniska högskola

Wollerstrand

Demonstrationsområde för framtidens fjärrvärmesystem

Blekinge tekniska högskola

Wernstedt

Distribuerat system för styrning och optimering av differensstemperatur i fjärrvärmecentraler

Luleå tekniska universitet

Gustafsson

Distribution av fjärrvärme till småhus

Chalmers tekniska högskola, Göteborg Energi AB

Jarfelt, Reidhav

Effektiva fjärrkylecentraler

Tekniska Verken i Linköping

Berggren

Funktion hos krympätande skarvförband
Forskningsinstitut

Sveriges Provnings- och

Forsaeus Nilsson, Sven Erik Sällberg

Gemensam standard för fjärrvärmecentraler i Europa

Göteborg Energi AB

Nilsson

Integrerad energimätning och reglering i en fjärrvärmecentral

Luleå tekniska universitet

Jomni, Yliniemi, Delsing

Inventering av installerade absorptionsvärmepumpar

Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut

Nordman, Axell

Styrventilers täthet i fjärrvärmecentraler

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut

Boss, Quicklund

Komplettering av LAVA-kalkyl

FVB

Selinder

Teknik

Projektamn

Högskola/utförare

Ansvarig

Kontroll av kavitationsbenägenhet hos styrventiler i svenska fjärrvärmenät

Lunds tekniska högskola

Wollerstrand

Metoder för att sänka effektbehovet vid fjärrvärme- etapp 1

ÅF Infrastruktur

Lindén, Grönkvist

Nationellt och internationellt kvalitets- och standardiseringsarbete

Chalmers tekniska högskola

Jarfelt

Ny metod för bestämning av isoleringsförmågan hos twin-rör

Chalmers tekniska högskola,
SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut

Jarfelt, Forsaeus Nilsson

Nya material och konstruktioner för fjärrvärmens distributionssystem

Chalmers tekniska högskola

Jarfelt

Optimal reglering av radiatorsystem

Lunds tekniska högskola

Wollerstrand, Ljunggren,
Johansson, Frederiksen

Optimering av fuktlarm

Corromat AB

Thorén

Produktion, distribution och kundcentraler – system i samverkan

Profu i Göteborg AB

Jonsson, Rossing,
Walletun

Sammanställning av FoU-projekt

Göteborg Energi AB

Nilsson

Spjällventiler i fjärrvärmenät

ILF handelsbolag

Filipsson

Styrventilers täthet etapp 2

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut

Alsbjer

Systemlösningar för konkurrenskraftig soldriven komfortkyla

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut

Kovacs

Sänkning av returtemperaturer genomlaststyrning

Blekinge tekniska högskola,
Lunds tekniska högskola

Wernstedt, Johansson,
Wollerstrand

Säsongvärmelager i kraftvärmesystem

ZW Energiteknik

Zinko, Gebremedhin

Transport av industriell spillvärme

Ecostorage Sweden AB

Martin, Setterwall

Uppgradering av Eko-dim programmet

Chalmers tekniska högskola

Jarfelt

Utvärdering av Finnova

FVB Sverige

Larsson, Andersson

Värmeförluster från fjärrvärmerör

Chalmers tekniska högskola

Jarfelt, Persson

Demonstrationsprojekt inom effekt- och laststyrning.

Noda Intelligent Systems AB

Wernstedt

Rapporter och publikationer 2008/2009

Svensk Fjärrvärme har producerat följande rapporter och publikationer under året:

F:103-7 Certifiering av fjärrvärmecentraler

09-01

D:211 Läggningsanvisningar

09-06

F:102 Fjärrkyla

09-02

Rör och komponenter i fjärrkylesystem

Fjärrvärmecentralen kopplingsprinciper

09-03

– tekniska rekommendationer

Egna arrangemang

Konferenser och seminarier är viktiga forum för Svensk Fjärrvärmes kommunikation, med såväl branschen som med myndigheter och beslutsfattare. Under verksamhetsåret har följande egna arrangemang hållits:

Hösten 2008

Konferens	Datum	Konferenslokal	Ort
Fjärrvärmelagsseminarium	19 september	Radisson SAS Arlandia Hotel	Arlanda
Kraftvärmeforum	30 sept - 1 okt	Rånäs Slott	Rånäs
Regionalt möte	8 oktober	Tekniska Verken i Linköping	Linköping
Regionalt möte	16 oktober	Öresundskraft	Helsingborg
Regionalt möte	17 oktober	Folkets Hus	Vänersborg
Fjärrvärmelagsseminarium	30 oktober	Radisson SAS Arlandia Hotel	Arlanda
Regionalt möte	5 november	Folkets Hus	Umeå
Regionalt möte	7 november	Quality Hotel Galaxen	Borlänge
Fjärrvärmecentraler	12 - 13 november	Quality Hotel Statt	Eskilstuna
Årsmöte	18 - 19 november	Stenladan	Växjö
Fjärrvärmelagsseminarium	28 november	Radisson SAS Arlandia Hotel	Arlanda
Fjärrvärmelagsseminarium	1 december	Radisson SAS Arlandia Hotel	Arlanda
Kampanjupptakt	9 december	Radisson SAS Arlandia Hotel	Arlanda
Fjärrvärmelagsseminarium	12 december	Radisson SAS Arlandia Hotel	Arlanda

Våren 2009

Omvärldsdag	14 januari	Hasseludden Yasuragi	Nacka
Energitillförseldag	15 januari	Hasseludden Yasuragi	Nacka
Rekodag	23 januari	Radisson SAS Arlandia Hotel	Arlanda
Kommunikationsdagarna	28 - 29 januari	City Conference Center	Stockholm
Distributionsdagarna	28 - 29 januari	Elite Hotel Marina Plaza	Helsingborg
Fjärrvärmelagsseminarium	6 februari	Radisson SAS Arlandia Hotel	Arlanda
Svensk Fjärrvärme Unga	11 - 12 februari	Logstor	Örebro
Värmemarknadsdag	26 februari	First Hotel Linné	Uppsala
Kurs i investeringsbedömningar	1 - 3 april	Novotel Göteborg	Göteborg
Kurs i energisystem	20 april	Högskolan i Halmstad	Halmstad
Fjärrvärmedagarna	21 - 22 april	Hotell Skansen	Båstad
Vårfest	6 maj	Solliden	Stockholm
Fjärrvärmelagen 1 år	4 juni	Radisson SAS Arlandia Hotel	Arlanda

Medlemmar

Svensk Fjärrvärme har 134 medlemsföretag som producerar fjärrvärme, kraftvärme och fjärrkyla. Företagen är utspridda över hela landet och svarar tillsammans för 98 procent av fjärrvärmeleveranserna i Sverige. Utöver de renodlade fjärrvärmeföretagen är ytterligare cirka 60 företag, som leverantörer och konsulter, anslutna till Svensk Fjärrvärme AB.

Medlem	Reko-godkänd år		
Affärsverken Karlskrona AB	2008	Hjo Energi AB	
Alingsås Energi Nät AB	2006	Härnösand Energi & Miljö AB	2007
Alvesta Energi AB		Hässleholm Fjärrvärme AB	
Arboga Energi AB		Höganäs Fjärrvärme AB	
Arvidsjaur Energi AB		Jokkmokks Värmeverk AB	
Bengtstors Kommun		Jämtkraft AB	2006
Bodens Energi AB		Jönköping Energi AB	2006
Bollnäs Energi AB		Kalmar Energi Värme AB	2006
Borlänge Energi, AB	2005	Karlshamn Energi AB	2006
Borås Energi och Miljö AB	2006	Karlskoga Energi & Miljö AB	
Bromölla Fjärrvärme AB	2006	Karlstads Energi AB	2007
Bräcke kommun		Katrinefors Kraftvärme AB	
C4 Energi AB	2006	Kils Energi AB	
Dala Energi Värme AB		Kramfors Fjärrvärme AB	
Degerfors Energi AB		Kristinehamns Fjärrvärme AB	2006
E.ON Värme Sverige AB	2006	Kungälv Energi AB	
Eksjö Energi AB		Köpings kommun	
Elektra Värme AB		Landskrona stad	2007
Emmaboda Energi och Miljö AB		Lantmännen Agrovärme AB	2009
Ena Energi AB		LaxåVärme Aktiebolag	2006
Eskilstuna Energi & Miljö AB	2005	Lerum Fjärrvärme AB	2008
Falbygdens Energi AB	2006	LEVA i Lysekil AB	2006
Falkenberg Energi AB	2006	Lidköpings Värmeverk AB	
Falu Energi & Vatten AB	2005	Lilla Edets Fjärrvärme AB	2007
Finspångs Tekniska Verk AB		Linde Energi AB	
Fjärrvärme i Osby AB		Ljungby Energi AB	
Fortum Värme, AB s.m. Stockholms stad	2005	Ljusdal Energi AB	
Gislaved Energi AB		Luleå Energi AB	2006
Gotlands Energi AB	2006	Lunds Energikoncernen AB (publ)	2006
Gällivare Värmeverk AB		Malma Kraft & Värme AB	
Gävle Energi AB	2006	Malung-Sälens kommun Värmeverket	
Göteborg Energi AB	2006	Mariestad-Töreboda Energi AB	2005
Götene Vatten & Värme AB	2006	Mark Kraftvärme AB	2006
Habo Energi AB	2008	Mjölby-Svartådalen Energi AB	2005
Halmstads Energi och Miljö AB	2008	Mullsjö Energi & Miljö AB	
Hammarö Energi AB		Munkfors Värmeverk AB	
Hedemora Energi AB		Mälarenergi AB	2006
		Mölnadal Energi AB	2008

Medlem	Reko-godkänd år		
Neova AB	2009	Södertörns Fjärrvärme AB	2007
Norrenergi AB	2005	Tekniska Verken i Kiruna AB	
Norrtälje Energi AB		Tekniska Verken i Linköping AB	2006
Nybro Energi AB		Telge Nät AB	2006
Nässjö Affärsverk AB	2006	Tidaholms Energi AB	
Olofströms Kraft AB		Tierps Fjärrvärme AB	2007
Oskarshamn Energi AB	2007	Tranås Energi AB	2006
Oxelö Energi AB	2009	Trelleborgs Fjärrvärme AB	
Peab Energi AB		Trollhättan Energi AB	2006
Perstorps Fjärrvärme AB		Täby Kommun	
PiteEnergi, AB	2007	Uddevalla Energi AB	2006
Rindi Energi AB	2006	Ulricehamns Energi AB	
Ronneby Miljö och Teknik AB		Umeå Energi AB	2006
Rättviks Teknik AB Värmeverket		Vaggeryds Energi AB	
Sala-Heby Energi AB	2006	Vara Värme AB	
Sandviken Energi AB	2008	Varberg Energi AB	2006
Skara Energi AB		Vattenfall AB	2006
Skellefteå Kraft AB	2006	Vetlanda Energi & Teknik AB	
Skövde Värmeverk AB		Vimmerby Energi AB	
Smedjebacken Energi AB	2008	Värnamo Energi AB	2009
Sollentuna Energi AB	2007	Västerbergslagens Energi AB	2007
Statkraft Värme AB		Västervik Miljö & Energi AB	
Strängnäs Energi AB, SEVAB		Växjö Energi AB	2005
Sundsvall Energi AB	2005	Ystad Energi AB	
Surahammars Kommunal Teknik AB		Ånge Energi AB	
Svenljunga Energi AB		Älvsbyns Energi AB	
Sävsjö Energi AB	2009	Öresundskraft AB	2009
Söderenergi AB		Örkelljunga Fjärrvärmeverk AB	
Söderhamn Nära AB	2007	Österlens Kraft AB	
		Övik Energi AB	

Reko-godkända företag som ingår i energikoncerner

Ale Fjärrvärme AB	2005	Ringsjö Energi AB	2006
Arvika Fjärrvärme AB	2006	Säffle Fjärrvärme AB	2005
Farmarenergi i Ed AB	2009	Haparanda Värmeverk AB	2007
Filipstad Värme AB	2006	Kalix Fjärrvärme AB	2007
Hällefors Värme AB	2006	Överkalix Värmeverk AB	2007
Kreab Energi AB	2006	Övertorneå Värmeverk AB	2007
Partille Energi AB	2006		

Svensk Fjärrvärme AB, 101 53 Stockholm. Telefon 08 - 677 25 50. Fax 08 - 677 25 55.
Besöksadress: Olof Palmes gata 31, 6 tr. E-post kontakt@svenskfjarrvarme.se. www.svenskfjarrvarme.se